

Speciaal verslag

Ondersteuning van personen met een beperking

De praktische gevolgen van het EU-optreden zijn beperkt

EUROPESE
REKENKAMER

Inhoud

	Paragraaf
Samenvatting	I-IX
Inleiding	01-17
EU-beleidskader voor personen met een beperking	08
Rollen en verantwoordelijkheden	09-13
EU- en nationale financiering ter ondersteuning van personen met een beperking	14-17
Reikwijdte en aanpak van de controle	18-24
Opmerkingen	25-85
De Commissie heeft geen goed overzicht van de situatie van personen met een beperking in de EU	25-34
De definities en criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus in de lidstaten zijn niet vergelijkbaar	26-29
EU-statistieken zijn niet vergelijkbaar met die op basis van nationale definities	30-34
De strategie 2021-2030 bevat belangrijke initiatieven inzake inclusie, maar een aantal belangrijke kwesties blijft onopgelost	35-69
De strategie 2021-2030 vertaalt de beginselen van het Verdrag in specifieke doelstellingen en operationele acties	37-39
In de strategie 2021-2030 worden de meeste tekortkomingen aangepakt die bij de evaluatie van haar voorloper werden vastgesteld, maar een aantal belangrijke kwesties blijft onopgelost	40-50
De gecontroleerde vlaggenschipinitiatieven van de strategie 2021-2030 boeken vooruitgang, maar de impact ervan kan nog niet worden beoordeeld	51-60
Het goede voorbeeld geven: als werkgevers tonen de EU-instellingen ambitie bij het bevorderen van de inclusie van personen met een beperking, maar de aangetoonde resultaten zijn beperkt	61-69

De Commissie beschikt slechts over beperkte gegevens over hoeveel EU-middelen worden toegewezen aan maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking 70-85

Het monitoringkader voor beide programmaperioden maakt het niet mogelijk te beoordelen of de EU-financiering bijdraagt tot de verbetering van de situatie van personen met een beperking 71-77

De horizontale randvoorwaarde en de aanbevelingen van het Europees Semester op de financiering van maatregelen voor personen met een beperking voor 2021-2027 kunnen een beperkt effect hebben 78-85

Conclusies en aanbevelingen 86-94

Bijlage

Vlaggenschipinitiatieven in de strategie 2021-2030 en hun status

Afkortingen

Woordenlijst

Antwoorden van het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie, de Europese Commissie en het Hof van Justitie van de Europese Unie

Tijdslijn

Controleteam

Samenvatting

I Ongeveer een kwart van de EU-burgers van 16 jaar en ouder heeft zelf aangegeven een beperking te hebben die hen in hun dagelijkse activiteiten beperkt. De EU en haar lidstaten zijn partij bij het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap en hebben zich ertoe verbonden de gelijke deelname van personen met een handicap aan het dagelijkse leven te bevorderen. In het licht hiervan heeft de EU verschillende strategieën aangenomen die erop gericht zijn het leven van personen met een beperking te verbeteren door de lidstaten te ondersteunen, die primair verantwoordelijk zijn voor het beleid op het gebied van sociale inclusie, werkgelegenheid en onderwijs.

II Bij onze controle werd beoordeeld of de maatregelen van de Commissie personen met een beperking in de lidstaten daadwerkelijk ondersteunden. Wij hebben onderzocht of de door de lidstaten gehanteerde criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus wederzijdse erkenning in de hele EU mogelijk maakten. Daarnaast hebben wij onderzocht of de Commissie een goed overzicht had van de situatie van personen met een beperking in de EU, op basis van vergelijkbare statistieken. Wij hebben de opzet van de EU-strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030 beoordeeld. We hebben ook bekeken hoe vijf van de EU-instellingen als werkgever de opname van personen met een beperking in hun personeelsbestand hebben ondersteund. Daarnaast hebben we onderzocht of de financiering voor de programmaperioden 2014-2020 en 2021-2027 daadwerkelijk gericht was op de behoeften van personen met een beperking en of dit werd gemonitord.

III Wij verwachten dat onze controle zal bijdragen tot de tussentijdse evaluatie van zowel de strategie 2021-2030 als de financiering voor de programmaperiode 2021-2027. Het Europees Parlement heeft ons herhaaldelijk voorgesteld een controle over dit onderwerp uit te voeren.

IV Wij hebben geconcludeerd dat het effect van EU-maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking beperkt is. In het algemeen zijn de belangrijkste indicatoren inzake gelijkheid voor personen met een beperking de afgelopen jaren niet significant verbeterd. Wij hebben ook geconstateerd dat de criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus tussen de lidstaten verschillen en afhangen van de interpretatie van de gedecentraliseerde autoriteiten binnen de lidstaten. Het was niet altijd mogelijk de op deze basis verkregen statistieken aan te sluiten met gegevens op EU-niveau die gebaseerd zijn op enquêtes waarbij de deelnemers zelf hun

gehandicaptenstatus hebben aangegeven. Wij hebben ook enkele tekortkomingen in de EU-statistieken vastgesteld wat betreft dekking, frequentie en gedetailleerdheid (granulariteit). Deze verschillen in gegevens kunnen de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de EU ondermijnen.

V In de EU-strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030 worden EU-doelstellingen en actieprioriteiten vastgesteld op verschillende gebieden, zoals toegankelijkheid, burgerrechten, levenskwaliteit, gelijke toegang en non-discriminatie, en de bevordering van de rechten van personen met een beperking. De meeste tekortkomingen die in de Europese strategie inzake handicaps 2010-2020 zijn vastgesteld, worden hierin aangepakt. Niettemin zijn een aantal belangrijke kwesties die ten minste gedeeltelijk onder de verantwoordelijkheid van de Commissie vallen, nog niet opgelost: het verband tussen de strategie 2021-2030 en de EU-financiering is nog steeds zwak, er is nog geen herziening geweest van alle belangrijke EU-wetgeving om de naleving van het Verdrag te beoordelen, en de relevante wetgeving inzake de rechten van personen met een beperking is blijven steken.

VI De strategie 2021-2030 omvat nieuwe initiatieven ter verbetering van de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus (Europese gehandicaptenkaart) of ter verhoging van de arbeidsparticipatie van personen met een beperking (werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap). De strategie 2021-2030 verbindt de Commissie er ook toe het goede voorbeeld te geven door de opname van personen met een beperking in haar personeelsbestand te bevorderen en roept de EU-instellingen op dit voorbeeld te volgen. Het effect van de initiatieven kan echter nog niet worden beoordeeld.

VII Wij hebben geconstateerd dat het monitoringkader van de Commissie niet is opgezet om informatie te verstrekken over de mate waarin de EU-financiering heeft bijgedragen tot de verbetering van de situatie van personen met een beperking in zowel de programmaperiode 2014-2020 als de programmaperiode 2021-2027. De programma's van het cohesiebeleid omvatten geen uitgavencategorie voor steun aan personen met een beperking. In de EU-wetgeving 2021-2027 zijn nieuwe vereisten opgenomen betreffende de horizontale randvoorwaarde voor de uitvoering van het VN-Verdrag en het Europees Semester. Deze kunnen echter slechts een beperkt effect hebben op de verbetering van de afstemming van de EU-financiering op de behoeften van personen met een beperking.

VIII Op basis van deze conclusies bevelen wij aan dat de Commissie:

- a) meer vergelijkbare gegevens verkrijgt over de situatie van personen met een beperking wat betreft dekking, frequentie en granulariteit als een van de grondslagen voor het meten van het effect en de doeltreffendheid van het EU-beleid ter waarborging van gelijke rechten voor personen met een beperking;
- b) de relevante EU-wetgeving geleidelijk herziet om na te gaan of deze in overeenstemming is met het VN-Verdrag en passende maatregelen neemt om de Raad te ondersteunen bij de aanneming van de richtlijn inzake gelijke behandeling, en
- c) streeft naar wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de EU, met inachtneming van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel.

IX Daarnaast bevelen wij aan dat de EU-instellingen de vooruitgang meten die zij boeken bij het opnemen van personen met een beperking in hun personeelsbestand en hierover regelmatig rapporteren om aan te tonen hoe zij het goede voorbeeld geven.

Inleiding

01 In het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (“het Verdrag”), dat in december 2006 is aangenomen, wordt het begrip “handicap” vrij ruim gedefinieerd: “Personen met een handicap omvat personen met langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving”¹. In overeenstemming met het Verdrag gebruiken wij in het hele verslag de term “personen met een handicap”.

02 In 2021 bleek uit een Eurostat-enquête dat ongeveer 25 % van de mensen van 16 jaar en ouder in de EU zelf heeft aangegeven een ernstige beperking of enige vorm van een beperking te hebben (zie [figuur 1](#)). Dit komt overeen met ongeveer 87 miljoen mensen, onder wie meer dan 24 miljoen mensen die menen een of meer ernstige beperkingen te hebben². De gegevens van 2021 omvatten geen personen met een beperking die in een instelling wonen (naar schatting meer dan 1 miljoen kinderen en volwassenen jonger dan 65 en meer dan 2 miljoen volwassenen ouder dan 65)³.

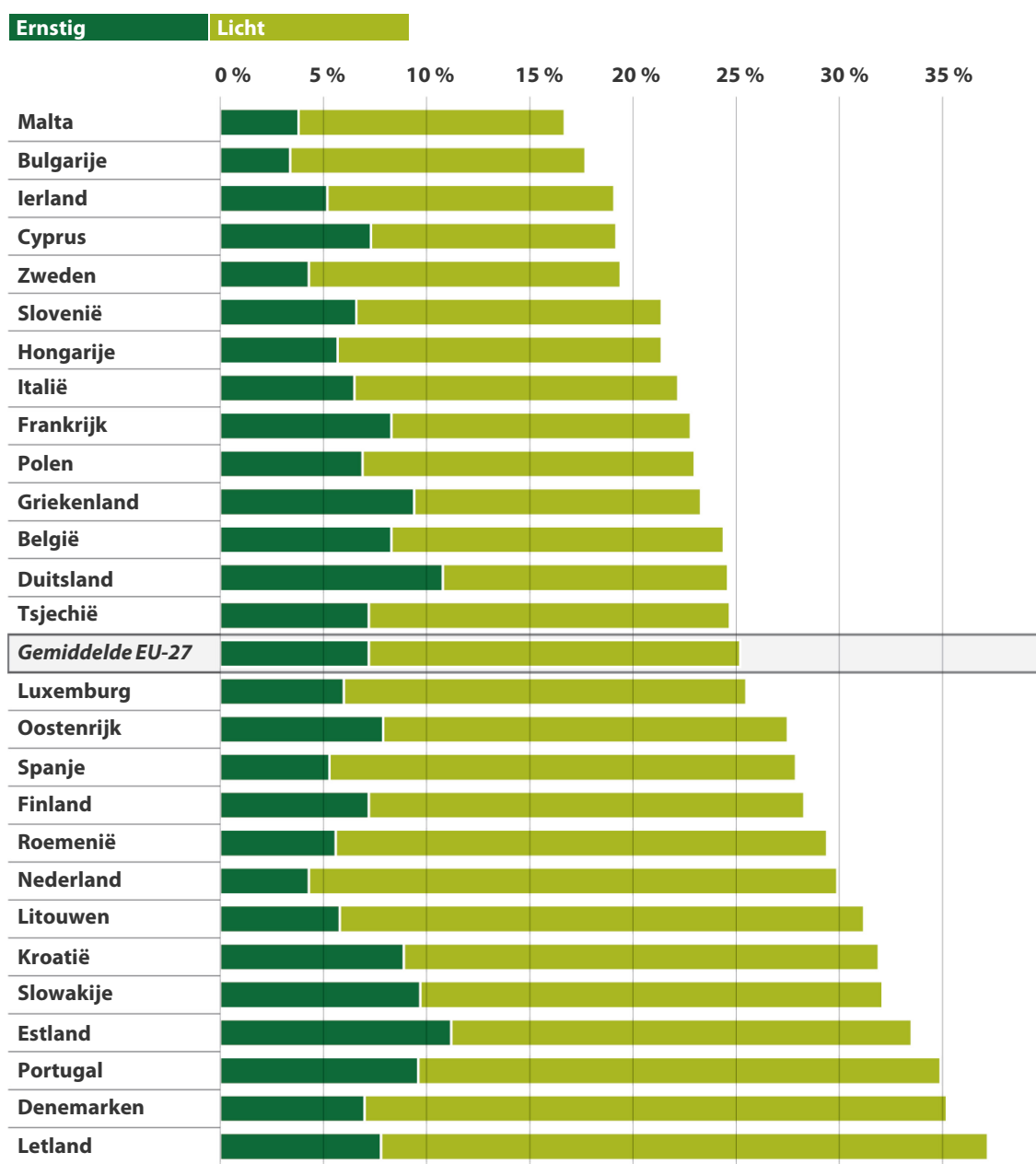
03 Uit de enquête kwamen ook aanzienlijke verschillen tussen de lidstaten naar voren. Zo varieerde de prevalentie van zelf ervaren langdurige beperkingen van 16,7 % in Malta tot 37,1 % in Letland (zie [figuur 1](#)).

¹ Artikel 1 van het [Verdrag](#).

² Verslag “Naar gelijke rechten voor personen met een handicap” ([2022/2026\(INI\)](#)).

³ *Unie van gelijkheid: Strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030*, [COM\(2021\) 101](#).

Figuur 1 — Zelf ervaren langdurige beperkingen in gebruikelijke activiteiten als gevolg van gezondheidsproblemen, 2021 (in %)

Opmerking: bevolking van 16 jaar en ouder. Personen die in een instelling wonen niet inbegrepen. De gegevens voor Slowakije zijn die van 2020.

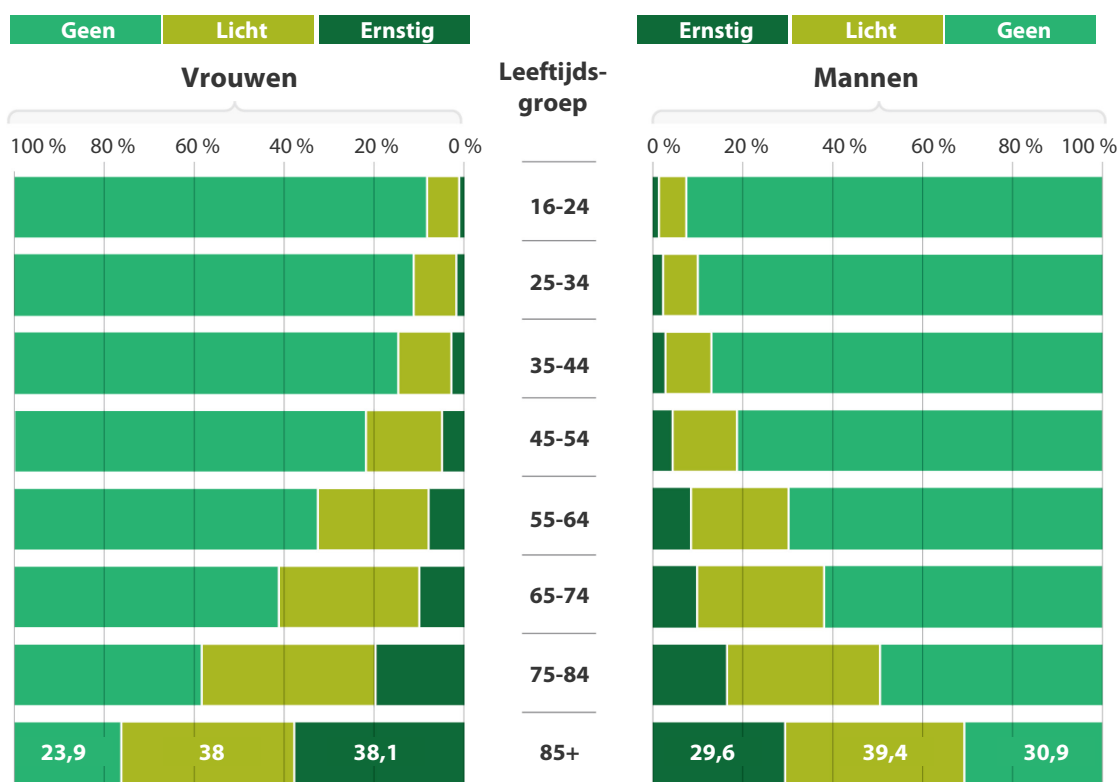
Bron: Europese Commissie.

04 Aangezien de bevolking van de EU aan het vergrijzen is, zullen het percentage en het aantal personen met een beperking waarschijnlijk toenemen. In haar verslag uit 2020 over demografische veranderingen⁴ stelt de Commissie dat het aandeel van personen van 65 jaar en ouder naar verwachting zal toenemen van ongeveer 20 % in

⁴ Europese Commissie, *Verslag over de gevolgen van demografische veranderingen*.

2019 tot 30 % in 2070, waarbij het aandeel van personen van 80 jaar en ouder meer dan verdubbelt tot 13 %. Aangezien 49 % van de mensen van 65 jaar of ouder in 2018 zelf een beperking of langdurige activiteitenbeperking heeft aangegeven, zal deze demografische verandering volgens hetzelfde verslag leiden tot een hogere prevalentie van beperkingen. Volgens dezelfde prognoses zal het aantal mensen dat langdurige zorg nodig kan hebben in de EU toenemen van 30,8 miljoen in 2019 tot 33,7 miljoen in 2030 en 38,1 miljoen in 2050⁵, waardoor de zorgstelsels in de lidstaten nog meer onder druk zullen komen te staan (zie [figuur 2](#) en [figuur 3](#)).

Figuur 2 — Personen met zelf ervaren langdurige beperkingen in gebruikelijke activiteiten als gevolg van gezondheidsproblemen, naar geslacht en leeftijd, 2021 (in %)

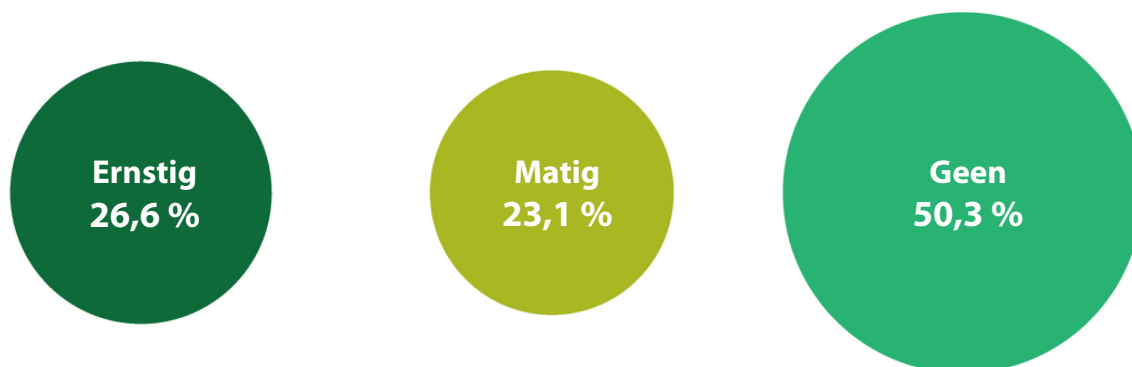

Opmerking: eventuele verschillen in totaal % zijn het gevolg van afronding.

Bron: Europese Commissie.

⁵ Comité voor sociale bescherming en de Europese Commissie, *2021 Long-term care report: Trends, challenges and opportunities in an ageing society*, Vol. 1, 2021.

Figuur 3 — Moeilijkheidsgraad bij het uitvoeren van persoonlijke verzorging of huishoudelijke activiteiten, mensen van 65 jaar en ouder, 2019 (in %)

Bron: Europese Commissie.

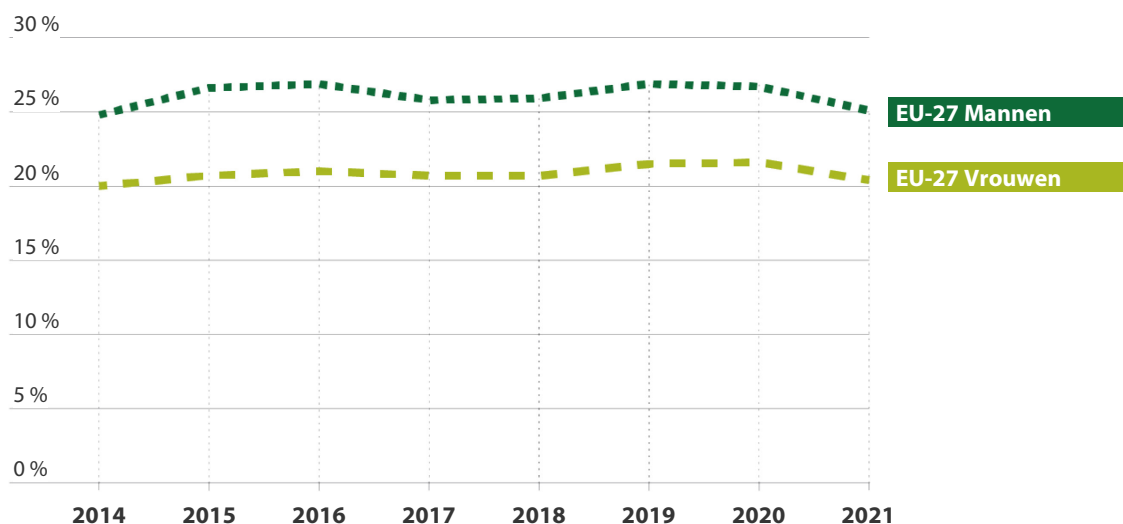
05 Personen met een beperking worden geconfronteerd met aanzienlijke belemmeringen bij de toegang tot onderwijs, werk, gezondheidszorg, sport en cultuur. Zij kunnen ook moeilijker deelnemen aan het politieke leven en lopen een groter risico op armoede en sociale uitsluiting⁶. Er is de afgelopen jaren geen significante verbetering opgetreden in essentiële indicatoren inzake gelijkheid in de EU, zoals de arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking of het risico op armoede (zie [figuur 4](#) en [figuur 5](#)).

06 Slechts 50,8 % van de personen met een beperking heeft een baan, tegenover 75 % van de personen zonder beperking⁷. Op basis van enquêtes van Eurostat bedroeg de arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking in 2021 in de EU 23,1 procentpunten, bijna hetzelfde niveau als bij het begin van de meting in 2014 (22,7). De kloof is groter voor mannen dan voor vrouwen. Bovendien liepen in 2021 personen met een beperking een groter risico op armoede of sociale uitsluiting (29,7 %) dan personen zonder beperking (18,8 %). Dit risico is sinds 2015 niet significant veranderd (respectievelijk 30,4 % en 21,1 %) en is hoger voor vrouwen dan voor mannen.

⁶ COM(2021) 101.

⁷ COM(2021) 101.

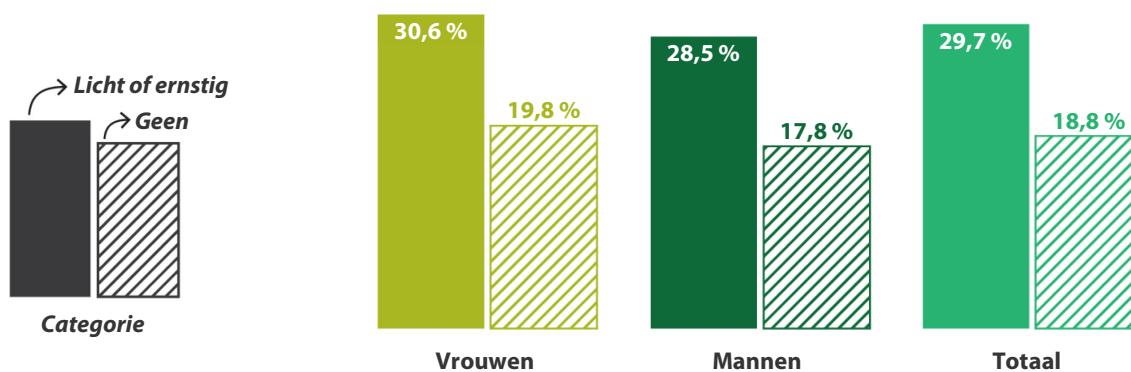
Figuur 4 — Arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking naar geslacht in de EU, 2014-2021 (in procentpunten)

Opmerking: bevolking van 15-64 jaar.

Bron: Europese Commissie.

Figuur 5 — Mensen die met armoede of sociale uitsluiting worden bedreigd naar activiteitenbeperking en geslacht in de EU, 2021 (in %)

Opmerking: bevolking van 16 jaar en ouder. Totaal verwijst naar het totaal aantal mannen en vrouwen.

Bron: Europese Commissie.

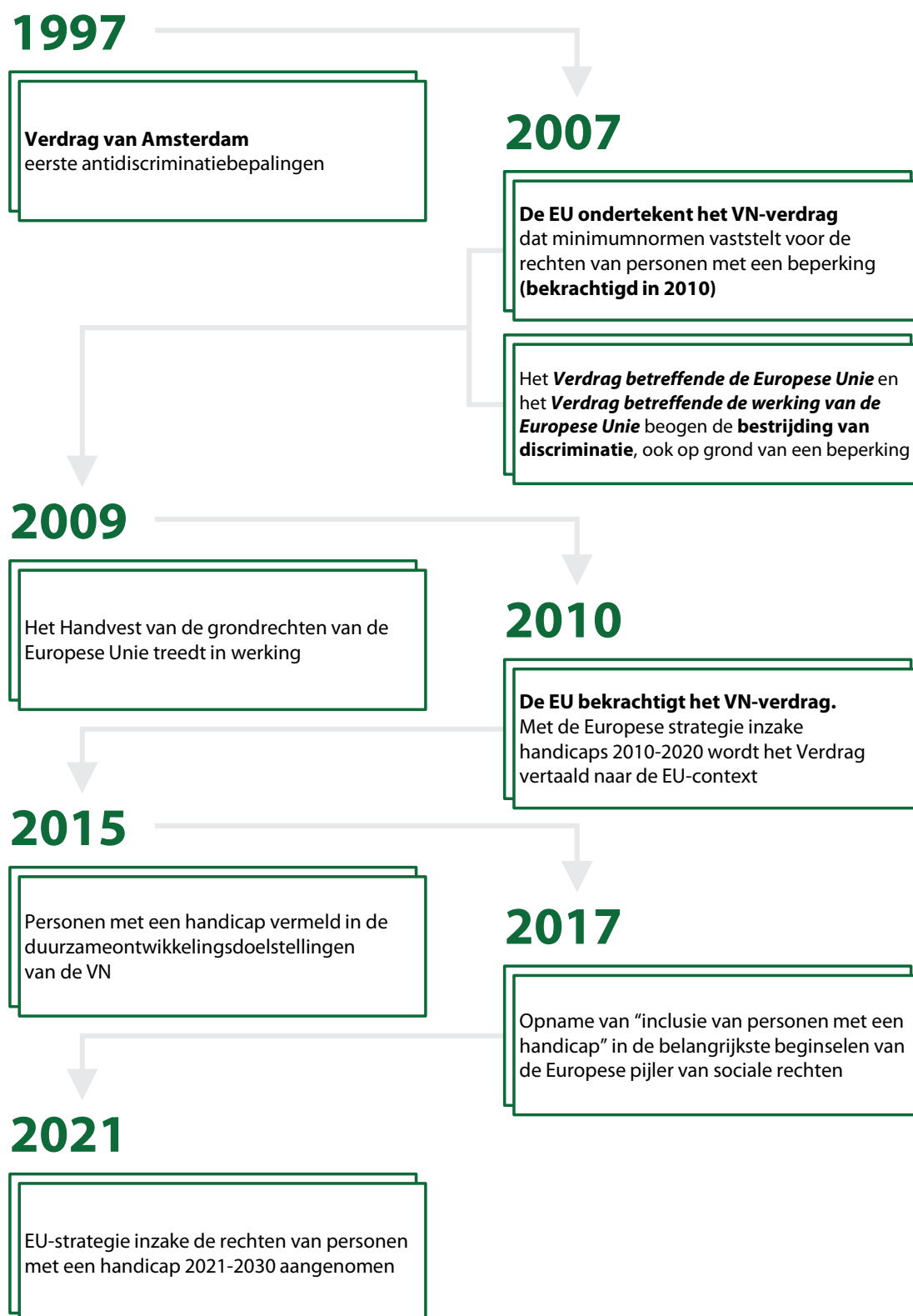
07 De COVID-19-crisis heeft de belemmeringen waarmee personen met een beperking worden geconfronteerd, verergerd. Volgens een studie van de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden (Eurofound)⁸ verkeerden personen met een beperking tijdens de pandemie in een aanzienlijk slechtere sociale en financiële situatie dan personen zonder beperking. De studie wees er ook op dat er vaak niet wordt voldaan aan de gezondheidsbehoeften van personen met een beperking (zowel door de onbeschikbaarheid van afspraken als door de kosten), en dat zij vaak lijden onder sociale isolatie of melding maken van een slechte geestelijke gezondheid en welzijn.

EU-beleidskader voor personen met een beperking

08 Het EU-beleidskader voor personen met een beperking is de afgelopen 15 jaar geëvolueerd, waarbij rekening is gehouden met veranderingen in de internationale normen (zie [figuur 6](#)).

⁸ Eurofound, *People with disabilities and the COVID-19 pandemic: Findings from the Living, working and COVID-19 e-survey*, 2022.

Figuur 6 — EU-beleidskader voor personen met een beperking

Bron: ERK, op basis van het controlewerk.

Rollen en verantwoordelijkheden

09 Volgens het Verdrag⁹ liggen de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid voor het beleid op het gebied van sociale inclusie, werkgelegenheid en onderwijs in de eerste plaats bij de lidstaten. De lidstaten ontwerpen hun nationale beleid inzake personen met een beperking in overeenstemming met hun eigen rechtskader inzake non-discriminatie en hun verplichtingen om het Verdrag uit te voeren.

10 Inzake sociaal beleid bestaat de rol van de EU erin de acties van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen overeenkomstig het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel. Dit betekent dat de EU alleen optreedt wanneer de lidstaten alleen niet de doelstellingen kunnen verwezenlijken en nooit verder gaat dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-Verdragen te verwezenlijken.

11 Het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie van de Commissie is belast met het EU-beleid inzake personen met een beperking, met inbegrip van het opzetten, uitvoeren en monitoren van de strategieën. Dit directoraat-generaal is het centrale punt voor de uitvoering van het Verdrag, terwijl de sectorale directoraten-generaal de strategie 2021-2030 op hun beleidsterreinen uitvoeren. De Commissie houdt ook toezicht op de relevante financiële steun van de EU, die hoofdzakelijk wordt verstrekt via het Europees Sociaal Fonds (ESF)¹⁰ in 2014-2020 en het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+)¹¹ in 2021-2027, door te onderhandelen over de partnerschapsovereenkomsten en -programma's van de lidstaten en deze goed te keuren.

12 Verschillende entiteiten binnen de Commissie houden zich bezig met EU-beleidskwesties in verband met personen met een beperking. De taskforce Gelijkheid bestaat uit hooggeplaatste vertegenwoordigers van alle diensten van de Commissie en rapporteert aan de commissaris voor Gelijkheid. Hij beoogt de integratie van gelijkheid voor iedereen, inclusief personen met een beperking, in elke beleidsvorm, van ontwerp tot uitvoering. De Interfractiewerkgroep "Gehandicapten" draagt bij tot de uitvoering van het Verdrag in alle diensten van de Commissie; het Europees Gehandicaptenplatform zorgt op zijn beurt voor de coördinatie tussen de Commissie, de lidstaten en de maatschappelijke organisaties.

⁹ Artikelen 4-6 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

¹⁰ [Verordening \(EU\) nr. 1304/2013](#).

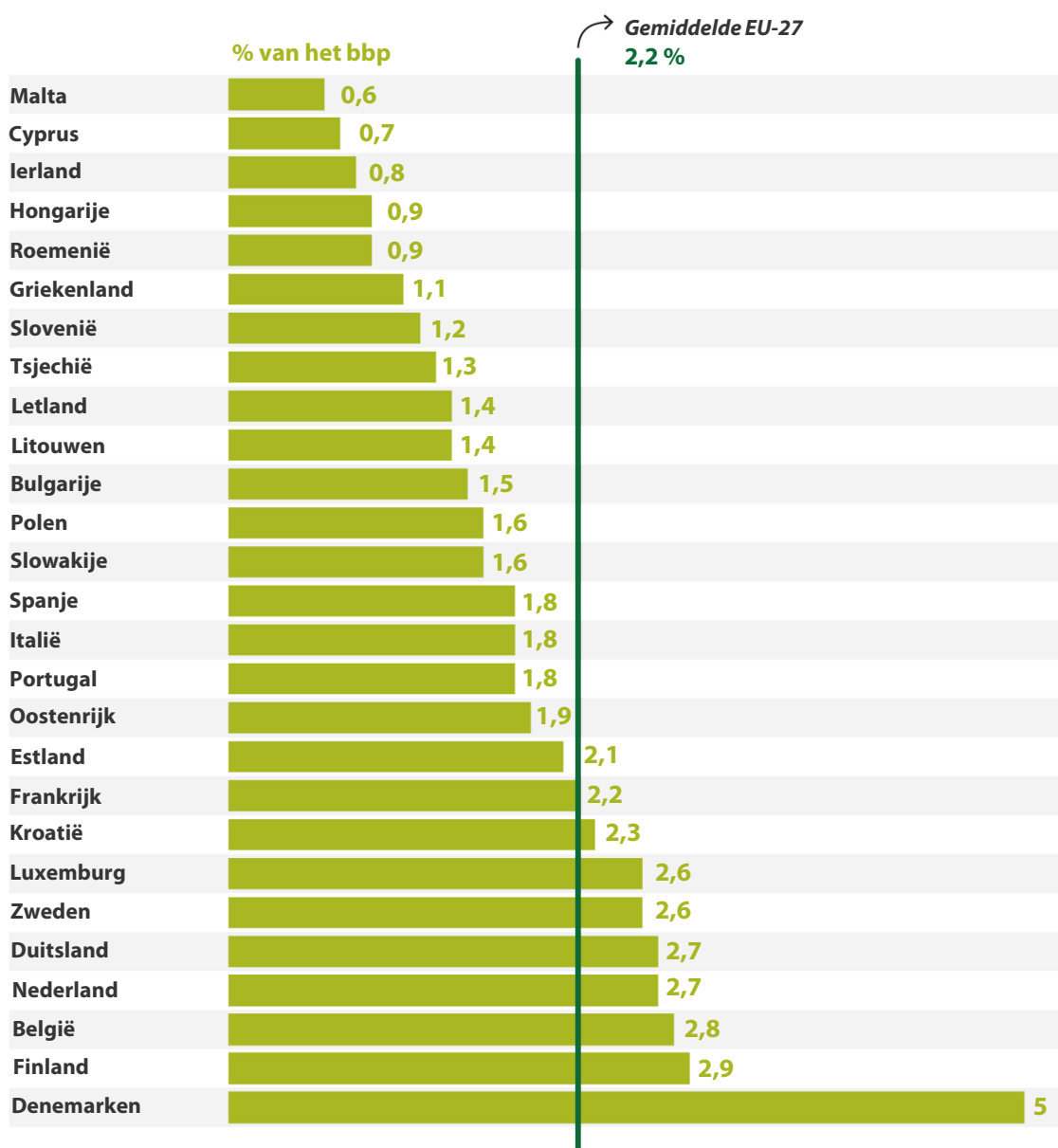
¹¹ [Verordening \(EU\) 2021/1057](#).

13 Twee EU-agentschappen hebben ook specifieke verantwoordelijkheden met betrekking tot personen met een beperking: het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) levert expertise op het gebied van de grondrechten, Eurofound over de toegang tot sociale diensten en de kwaliteit daarvan voor personen met een beperking en chronische ziekten, met name in verband met werkgelegenheid.

EU- en nationale financiering ter ondersteuning van personen met een beperking

14 De uitgaven op het gebied van sociaal beleid vormen een belangrijk deel van de begrotingen van de lidstaten. Volgens Eurostat bedragen de gemiddelde nationale uitgaven voor sociaal beleid in de EU 22 % van het bbp, waarvan ongeveer een tiende (2,2 % van het bbp) bestemd is voor “personen met een handicap”. In deze uitgavencategorie varieert het percentage van 0,6 % in Malta tot 5 % in Denemarken (zie [figuur 7](#)).

Figuur 7 — Overheidsuitgaven voor sociale uitkeringen (“personen met een handicap”), 2020 (percentage van het bbp)

Bron: Europese Commissie.

15 De EU-financiering kan de nationale begrotingsmiddelen in verschillende mate aanvullen. Een onderdeel van het ESF+¹², het belangrijkste instrument van de EU voor investeringen in mensen voor de programmaperiode 2021-2027, wordt uitgevoerd in gedeeld beheer met de lidstaten. Het ESF+ is een voortzetting van het ESF-programma van de jaren 2014-2020¹³ dat werd aangevuld met CRII¹⁴/CRII+¹⁵ en React-EU¹⁶ als antwoord op COVID-19.

16 De financiering van het ESF+-onderdeel onder gedeeld beheer, waarvan 25 % moet worden toegewezen aan maatregelen inzake sociale inclusie, kan een grote verscheidenheid aan acties ten behoeve van personen met een beperking in de lidstaten ondersteunen. De ESF+-verordening omvat met name de specifieke doelstellingen van bevordering van actieve inclusie met het oog op de bevordering van gelijke kansen, non-discriminatie en actieve participatie van personen met een beperking op alle gebieden van het leven, alsmede verbetering van hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt¹⁷.

17 Bovendien kunnen maatregelen met betrekking tot personen met een beperking in de programmaperiode 2021-2027 worden ondersteund via een reeks andere EU-financieringsbronnen, waaronder het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Cohesiefonds¹⁸, de herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility, RRF)¹⁹ (gelanceerd in reactie op COVID-19), Erasmus+²⁰, het Europees Solidariteitskorps²¹ en het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" (CERV)²².

¹² [Verordening \(EU\) 2021/1057](#).

¹³ [Verordening \(EU\) nr. 1304/2013](#).

¹⁴ [Verordening \(EU\) 2020/460](#).

¹⁵ [Verordening \(EU\) 2020/558](#).

¹⁶ [Verordening \(EU\) 2020/2221](#).

¹⁷ Artikel 4 van [Verordening \(EU\) 2021/1057](#).

¹⁸ [Verordening \(EU\) 2021/1058](#).

¹⁹ [Verordening \(EU\) 2021/241](#).

²⁰ [Verordening \(EU\) 2021/817](#).

²¹ [Verordening \(EU\) 2021/888](#).

²² [Verordening \(EU\) 2021/692](#).

Reikwijdte en aanpak van de controle

18 Bij onze controle werd beoordeeld of de Commissie doeltreffende maatregelen nam om personen met een beperking in de lidstaten te ondersteunen. We onderzochten of:

- o de door de lidstaten gehanteerde criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus wederzijdse erkenning mogelijk maakten en, aangezien de statistische gegevens van de lidstaten gebaseerd kunnen zijn op de gehandicaptenstatus, of dergelijke gegevens in combinatie met statistieken op EU-niveau de Commissie in staat stelden een goed overzicht te krijgen van de situatie van personen met een beperking in de EU, op basis van vergelijkbare informatie;
- o de Commissie de EU-strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030 goed had opgezet, rekening houdend met de in de Europese strategie inzake handicaps 2010-2020 vastgestelde tekortkomingen, en of de strategie 2021-2030 duidelijke doelstellingen bevat en maatregelen aangeeft om deze te verwezenlijken;
- o de beschikbare EU-financiering, waaronder tijdelijke steunmaatregelen voor de programmaperiode 2014-2020 (CRII²³/CRII+²⁴ en React-EU²⁵), en nieuwe wettelijke voorschriften voor de programmaperiode 2021-2027 doeltreffend waren gericht op de behoeften van personen met een beperking, en of deze financiering in kaart werd gebracht en gemonitord zodat de bijdrage ervan aan de verbetering van hun leven kan worden beoordeeld.

19 Ons voornaamste controle-object was de Commissie, met name het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie. Wij hebben een analyse verricht op basis van bij de Commissie beschikbare informatie, gegevens, documenten en studies. Daarnaast hebben wij andere relevante belanghebbenden geraadpleegd (Eurofound, FRA en maatschappelijke organisaties op EU-niveau).

²³ [Verordening \(EU\) 2020/460.](#)

²⁴ [Verordening \(EU\) 2020/558.](#)

²⁵ [Verordening \(EU\) 2020/2221.](#)

20 Wij hebben aanvullende inzichten verkregen tijdens controlebezoeken in vier lidstaten: Spanje, Nederland, Roemenië en Zweden. Wij hebben onze selectie gebaseerd op het aantal gemelde door het ESF gesteunde deelnemers met een beperking en de totale toegekende ESF-financiering. In elk van deze landen hebben wij gesprekken gevoerd met de betrokken autoriteiten, koepelorganisaties die de belangen van personen met een beperking behartigen en andere relevante instanties zoals ombudsmannen of overheidsinstanties die zich bezighouden met kwesties in verband met personen met een beperking. Wij hebben alle kwesties besproken die onder de drie gebieden van de reikwijdte van de controle vallen.

21 Gezien de oproep van de Commissie aan de EU-instellingen om het goede voorbeeld te geven met betrekking tot het in dienst nemen van personen met een beperking, hebben wij het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en het Hof van Justitie van de Europese Unie in de reikwijdte van de controle opgenomen en hun praktijken op dit gebied onderzocht.

22 Om informatie te verzamelen over personen met een beperking die bij deze EU-instellingen werken, hebben wij elk van hen een enquête toegestuurd. In de enquête werd gevraagd naar personeelsstatistieken en gegevensbronnen, de organisatiestructuur, de genomen maatregelen en actieplannen ten behoeve van inclusie, en de toegankelijkheid van hun gebouwde en digitale omgeving. Wij hebben dezelfde informatie opgenomen voor de Europese Rekenkamer om een vergelijking mogelijk te maken voor alle EU-instellingen waarvoor hetzelfde personeelsstatuut geldt²⁶.

23 Wij hebben besloten de controle uit te voeren omdat deze voor veel EU-burgers van groot belang is. Het Europees Parlement heeft herhaaldelijk belangstelling getoond voor dit onderwerp. Door de timing van het verslag zal het in aanmerking worden genomen voor zowel de tussentijdse evaluaties van de strategie 2021-2030 als die van de ESF+-financiering in respectievelijk 2024 en 2026.

24 Deze controle was gericht op zowel de programmaperiode 2014-2020 als de programmaperiode 2021-2027 (tot eind 2022).

²⁶ Verordening No. 31 (E. E. G.), 11 (E. G. A.).

Opmerkingen

De Commissie heeft geen goed overzicht van de situatie van personen met een beperking in de EU

25 Wij zijn nagegaan of de Commissie een goed overzicht had van de situatie van personen met een beperking in de EU. Daartoe zijn wij nagegaan of de statistische gegevens op lidstaat- en EU-niveau vergelijkbaar waren en of de door de lidstaten gehanteerde criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus wederzijdse erkenning mogelijk maakten.

De definities en criteria voor de toekenning van de gehandicaptenstatus in de lidstaten zijn niet vergelijkbaar

26 Alle 27 lidstaten zijn partij bij het Verdrag, waarin het algemene begrip “handicap” wordt beschreven. Toch verschillen de definities van handicap en de methoden voor de beoordeling van de gehandicaptenstatus tussen de lidstaten²⁷. Er zijn ook aanzienlijke verschillen met betrekking tot de vraag welke sociale uitkeringen aan personen met een beperking worden aangeboden en in welke mate.

27 *Tabel 1* geeft een overzicht van de vier lidstaten die we bezochten. In Roemenië en Spanje zijn de beoordeling en vaststelling van de gehandicaptenstatus meestal gebaseerd op een medische beoordeling, terwijl in Nederland en Zweden de behoeften voor de toekenning van steun worden beoordeeld op basis van de door de betrokkene ingediende aanvraag.

²⁷ Europees Parlement, *Disability assessment, mutual recognition and the EU Disability Card*, november 2022. Europese Commissie, *Study assessing the implementation of the pilot action on the EU Disability Card and associated benefits*, eindverslag, 2021.

Tabel 1 — Definitie en vaststelling van een beperking in de vier bezochte lidstaten

Lidstaat	Definitie	Evaluatieproces gehandicaptenstatus
Spanje	Fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die een volledige en effectieve participatie in de samenleving op voet van gelijkheid met anderen kunnen beletten	De beoordeling is gebaseerd op een multidisciplinaire aanpak die een medische, psychologische en arbeidsongeschiktheidsbeoordeling omvat en de drempel voor de officiële gehandicaptenstatus is 33 %
Nederland	Elke beperking die de volledige toegang tot de samenleving met gelijke kansen verhindert of beperkt	De status wordt beoordeeld op basis van individuele behoeften aan ondersteuning op verschillende gebieden van het leven
Roemenië	Onvermogen om onder normale omstandigheden dagelijkse activiteiten te ondernemen	Vier graden van invaliditeit* die de toegekende uitkeringen bepalen, grotendeels gebaseerd op een medische beoordeling
Zweden	Functionele beperking van fysieke, mentale of verstandelijke bekwaamheid	De status wordt beoordeeld op basis van de individuele behoeften aan ondersteuning en hangt af van de fysieke en/of psychologische toestand van de betrokkene

* Roemenië is dit systeem aan het hervormen en moderniseren.

Bron: ERK, op basis van het controlewerk.

28 In drie van de vier door ons bezochte lidstaten vonden we zelfs binnen de lidstaat verschillen in de manier waarop de gehandicaptenstatus wordt bepaald, zodat de toegekende uitkeringen kunnen verschillen tussen regio's en gemeenten. In Roemenië wordt het beleid centraal uitgevoerd (zie [kader 1](#)).

Kader 1

Ondersteuning van personen met een beperking hangt af van waar de persoon in een land woont

In **Nederland** en **Zweden** ligt de hoofdverantwoordelijkheid voor de uitvoering en financiering van ondersteuning van personen met een beperking bij gemeenten en regio's/provincies. Het is aan de gemeenten om het niveau en de mate van invaliditeit van een persoon in verhouding tot de omgeving te beoordelen. Als iemand in een bepaalde gemeente woont en besluit naar een andere gemeente te verhuizen, moet die opnieuw een beoordeling van zijn/haar beperking aanvragen en alle hulpmiddelen teruggeven die hij/zij vóór zijn/haar verhuizing heeft ontvangen. Bij de nieuwe beoordeling hoeft niet noodzakelijkerwijs rekening te worden gehouden met de vorige situatie. Dit kan ertoe leiden dat die persoon andere ondersteunende diensten en hulpmiddelen ontvangt op basis van de beoordeling door de nieuwe gemeente, ook al blijft de beperking ongewijzigd. Wij merken echter op dat er, voornamelijk in Nederland, recent enig coördinatiewerk tussen de gemeenten heeft plaatsgevonden om de verhuizing van personen met een beperking naar een andere gemeente te vergemakkelijken.

In **Spanje** garandeert de nationale algemene wet inzake de rechten van personen met een beperking en hun sociale inclusie het recht op gelijke kansen en behandeling, alsook de daadwerkelijke en effectieve uitoefening van rechten door personen met een beperking op gelijke voet met andere burgers. Sociale bijstand en diensten zijn daarentegen uitsluitend de bevoegdheid van de autonome gemeenschappen (regionaal bestuur). Aangezien de autonome gemeenschappen naast de algemene wet specifieke regionale wetgeving en regels hebben uitgevaardigd, verschilt de mate van ondersteuning van personen met een beperking binnen het land. Dit betekent dat uitkeringen en ondersteunende diensten voor personen met een beperking verschillen naargelang de autonome gemeenschap waar de persoon woont.

Bron: ERK, op basis van het controlewerk.

29 Bovendien erkennen de lidstaten niet automatisch de in een andere lidstaat toegekende gehandicaptenstatus²⁸. Bijgevolg is het mogelijk dat personen met een beperking die een andere lidstaat bezoeken of voor werk, studies of andere redenen verhuizen, niet dezelfde behandeling krijgen als onderdanen van die lidstaat in een soortgelijke of zelfs identieke situatie. Aangezien hun gehandicaptenstatus bijvoorbeeld niet automatisch door de autoriteiten van een andere lidstaat wordt erkend, kan het zijn dat zij geen gelijke toegang krijgen tot diensten (zoals lagere

²⁸ Europees Parlement, *Disability assessment, mutual recognition and the EU Disability Card*, november 2022. Europese Commissie, *Study assessing the implementation of the pilot action on the EU Disability Card and associated benefits*, eindverslag, 2021.

tarieven voor musea of openbaar vervoer). Dit betekent ook dat personen met een beperking specifieke belemmeringen kunnen ondervinden bij de uitoefening van hun recht op vrij verkeer.

EU-statistieken zijn niet vergelijkbaar met die op basis van nationale definities

30 Eurostat verstrekt gegevens over verschillende belangrijke thema's, zoals het aantal personen met een beperking, de arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking en het risico op armoede voor personen met een beperking. Wij constateerden dat deze essentiële indicatoren inzake gelijkheid de afgelopen jaren in de hele EU niet significant waren verbeterd (zie de paragrafen [02](#), [05](#) en [06](#)).

31 De gegevens van Eurostat worden verzameld door middel van verschillende regelmatige enquêtes op basis van eigen verklaringen. Wij hebben enkele tekortkomingen in deze gegevensverzameling vastgesteld:

- dekking: de methode voor Eurostat-enquêtes heeft alleen betrekking op personen van 15 en ouder of 16 jaar en ouder (afhankelijk van de enquête) die in particuliere huishoudens wonen, waardoor personen die in een instelling wonen en kinderen jonger dan 15/16 jaar dus worden uitgesloten. Het verzamelen van gegevens over kinderen met een beperking is pas in 2021 begonnen en de gegevens worden verwerkt (na een proefenquête in 2017);
- granulariteit: de gegevens maken enkel een onderscheid tussen “lichte” en “ernstige” beperkingen en splitsen niet verder uit naar soort beperking (verstandelijk, fysiek, zintuiglijk en mentaal);
- frequentie: de frequentie van de enquêtes inzake personen met een beperking varieert: de enquête inzake inkomen en levensomstandigheden (SILC) wordt bijvoorbeeld jaarlijks gehouden, terwijl het Europees gezondheidsonderzoek door middel van interviews (EHIS) tot 2019 slechts om de vijf jaar werd gehouden en sindsdien om de zes jaar. Bovendien worden, wat de SILC betreft, bepaalde enquêtemodules uitgevoerd met een verschillende periodiciteit (drie en zes jaar, afhankelijk van het onderwerp).

32 Het is niet altijd mogelijk de door Eurostat via zijn verschillende enquêtes verzamelde gegevens aan te sluiten met de specifieke gegevens, met name met betrekking tot sociale voordelen, die de lidstaten of hun regio's uit verschillende bronnen of door middel van administratieve procedures hebben verzameld. Het ontbreken van vergelijkbare criteria heeft gevolgen voor de beschikbaarheid en vergelijkbaarheid van gegevens over personen met een beperking tussen de lidstaten.

33 Europese organisaties die personen met een beperking vertegenwoordigen, wezen ook op een gebrek aan degelijke en vergelijkbare gegevens. Het Europees Gehandicaptenforum (EGF) verklaarde²⁹ dat er enkel een schatting kan worden gemaakt van het aantal personen met een beperking in de EU omdat er geen uitgesplitste en vergelijkende volkstellingsgegevens zijn. Zowel het EGF als de Europese Dovenunie (EUD) hebben gewezen op de behoefte aan kwaliteitsgegevens over personen met een beperking³⁰. Evenzo werd in een VN-rapport inzake handicaps³¹ gepleit voor het verzamelen van gegevens op verschillende domeinen, zoals armoede, onderwijs of toegang tot hygiënische voorzieningen, en voor het uitsplitsen daarvan naar soort handicap, leeftijd en geslacht.

34 De Commissie heeft zich ertoe verbonden een reeks indicatoren te ontwikkelen om de vooruitgang van de situatie van personen met een beperking in de hele EU te meten, door gebruik te maken van bestaande statistische gegevens. Deze indicatoren, die eind 2023 gereed moeten zijn, zijn bedoeld om de situatie van personen met een beperking op verschillende levensgebieden te meten: arbeidsparticipatie, onderwijs, sociale bescherming, levensomstandigheden, gezondheid en andere gebieden³². Intussen maakt de Commissie gebruik van ad-hocstudies en evaluaties die door andere instanties, zoals het FRA of Eurofound, worden uitgevoerd.

²⁹ <https://www.edf-feph.org/newsroom-news-how-many-persons-disabilities-live-eu/>

³⁰ Feedback van de EUD op de openbare raadplegingen over [gegevensverzameling — Europese bevolkingsstatistieken](#).

³¹ Verenigde Naties, Departement Economische en Sociale Zaken, *Disability and Development Report: Realizing the Sustainable Development Goals by, for and with persons with disabilities, 2018*, 2019.

³² COM(2021) 101.

De strategie 2021-2030 bevat belangrijke initiatieven inzake inclusie, maar een aantal belangrijke kwesties blijft onopgelost

35 Wij hebben beoordeeld of de strategie van de Commissie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030 (de strategie 2021-2030) specifieke prioriteiten en doelstellingen bevat, rekening houdt met de bevindingen van de evaluatie door de Commissie van de Europese strategie inzake handicaps 2010-2020 (strategie 2010-2020) en de ondersteunende EU-acties en het tijdschema vaststelt. We analyseerden ook een steekproef van vlaggenschipinitiatieven uit de strategie 2021-2030 die in overeenstemming waren met de reikwijdte van de controle en die eind 2023 waren voltooid of volgens de planning zouden worden voltooid.

36 Wij hebben specifiek beoordeeld of de Commissie de wederzijdse erkenning van personen met een beperking in alle lidstaten heeft aangemoedigd om te zorgen voor een geharmoniseerde uitvoering van de acties in de strategie 2021-2030 en om het vrije verkeer van personen met een handicap in de EU te vergemakkelijken. We hebben ook bekeken hoe de EU-instellingen het goede voorbeeld willen geven in hun interactie met personen met een beperking.

De strategie 2021-2030 vertaalt de beginselen van het Verdrag in specifieke doelstellingen en operationele acties

37 In de strategie 2021-2030³³ worden de doelstellingen en actieprioriteiten van de EU met betrekking tot personen met een beperking omschreven in termen van toegankelijkheid, rechten van EU-burgers, levenskwaliteit, gelijke toegang en non-discriminatie en bevordering van de rechten van personen met een beperking wereldwijd. Bij de strategie wordt rekening gehouden met de diversiteit aan beperkingen, waaronder langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen. De strategie 2021-2030 op zich is echter geen juridisch bindend instrument, maar een zacht beleidsinstrument dat voor de uitvoering afhankelijk is van gecoördineerde actie op zowel nationaal als EU-niveau.

38 De strategie 2021-2030 vertaalt de beginselen van het Verdrag in specifieke doelstellingen en operationele acties, namelijk zeven vlaggenschipinitiatieven (zie *bijlage I*) en 57 andere acties, waarvan sommige onder EU-regelgeving vallen. Deze acties omvatten het opstellen van richtsnoeren en toolboxes over specifieke kwesties, het evalueren van andere bestaande strategieën die gevolgen hebben voor

³³ COM(2021) 101.

personen met een beperking, het evalueren van de uitvoering van wetgeving, het produceren van studies over verschillende kwesties, samenwerking met en ondersteuning van lidstaten en relevante belanghebbenden op verschillende punten — waaronder het gebruik van EU-fondsen — en acties om de effectieve uitvoering van de strategie 2021-2030 te monitoren door middel van een specifiek kader en indicatoren voor personen met een beperking. Voor ongeveer de helft van de vastgestelde acties wordt in het monitoringkader van de Commissie een tijdschema voor de voltooiing ervan voorgesteld. De rest van de acties is gemarkeerd als “permanent” of de termijn ervan is “nog te bepalen”³⁴.

39 In de strategie 2021-2030 worden de lidstaten opgeroepen actie te ondernemen op gebieden die onder hun bevoegdheid vallen om tegemoet te komen aan de behoeften van personen met een beperking. Gezien de secundaire bevoegdheid van de EU (zie paragraaf 09) kan de Commissie de lidstaten echter niet ter verantwoording roepen als zij geen actie ondernemen.

In de strategie 2021-2030 worden de meeste tekortkomingen aangepakt die bij de evaluatie van haar voorloper werden vastgesteld, maar een aantal belangrijke kwesties blijft onopgelost

40 In de strategie 2010-2020 zijn een aantal bepalingen van het Verdrag vertaald naar de EU-context en zijn acties voorgesteld ter ondersteuning van personen met een beperking op acht prioritaire gebieden: toegankelijkheid, participatie, gelijkheid, werkgelegenheid, onderwijs en opleiding, sociale bescherming, gezondheid en externe actie³⁵. In de evaluatie van de Commissie³⁶ van de strategie 2010-2020 wordt geconcludeerd dat de strategie aanzienlijk heeft bijgedragen tot de bewustmaking van vraagstukken inzake personen met een handicap, voornamelijk op EU-niveau. Volgens de evaluatie heeft de strategie 2010-2020:

- bijgedragen tot een verandering in de richting van een op mensenrechten gebaseerde aanpak, overeenkomstig de beginselen van het Verdrag;
- de opname van vraagstukken inzake personen met een beperking in Europese wetgeving en beleid beïnvloed, met name op het gebied van toegankelijkheid en

³⁴ **Monitoringkader strategie 2021-2030.**

³⁵ *Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa*, **COM(2010) 636**.

³⁶ *Evaluation of the European Disability Strategy 2010-2020*, **SWD(2020) 289**.

passagiersrechten (voorbeelden hiervan zijn de [Europese toegankelijkheidswet](#)³⁷, de [richtlijn webtoegankelijkheid](#)³⁸ en de wetgeving inzake de rechten van passagiers met beperkte mobiliteit³⁹);

- bijgedragen tot de mainstreaming van vraagstukken inzake personen met een beperking op institutioneel EU-niveau door de uitvoering van beginsel 17 van de Europese pijler van sociale rechten⁴⁰ en het proces van het Europees Semester; en
- de betrokkenheid verbeterd van personen met een beperking en hun representatieve organisaties bij de EU-besluitvorming.

41 Bij de evaluatie werden ook verscheidene tekortkomingen vastgesteld. Wij hebben ze geanalyseerd en vergeleken met het ontwerp van de nieuwe strategie 2021-2030. Uit onze analyse blijkt dat de meeste geconstateerde tekortkomingen door de Commissie zijn aangepakt toen zij de strategie 2021-2030 ontwierp. De huidige strategie vertoont echter nog een aantal belangrijke tekortkomingen (zie [tabel 2](#)).

Tabel 2 — In de evaluatie vastgestelde tekortkomingen in de strategie 2010-2020 en hoe deze in de strategie 2021-2030 zijn aangepakt

Strategie 2010-2020: vastgestelde tekortkomingen	Ontwerp van de strategie 2021-2030
Niet volledig in overeenstemming met het Verdrag	In overeenstemming met het Verdrag
Beperkte bekendheid van de strategie 2010-2020 (burgers, nationale beleidsmakers) en beperkte kennisdeling	Voorgestelde bewustmakingsacties en uitwisseling van ervaringen, waaronder een vlaggenschipinitiatief 6 over het Gehandicaptenplatform
Beperkte vooruitgang in de toegankelijkheid	Voorgesteld vlaggenschipinitiatief 1 (AccessibleEU resource centre) en een uitgebreide lijst van andere acties

³⁷ [Richtlijn \(EU\) 2019/882](#).

³⁸ [Richtlijn \(EU\) 2016/2102](#).

³⁹ [Verordening \(EU\) nr. 181/2011](#) en [Verordening \(EU\) nr. 1177/2010](#).

⁴⁰ Europese pijler van sociale rechten, beginsel 17 — Inclusie van personen met een handicap, [SWD\(2017\) 201](#).

Strategie 2010-2020: vastgestelde tekortkomingen	Ontwerp van de strategie 2021-2030
Beperkte vooruitgang bij de deïstitutionalisering	Specifiek onderdeel over deïstitutionalisering met twee vlaggenschipinitiatieven (3 en 4) betreffende begeleiding bij zelfstandig wonen en “uitstekende sociale diensten”
Beperkte aandacht voor vraagstukken inzake personen met een beperking in het beleidsvormingsproces	Gebruikmaking van de taskforce Gelijkheid om op alle beleidsterreinen meer aandacht te besteden aan vraagstukken inzake personen met een beperking
Geen specifieke verwijzingen naar onzichtbare en verstandelijke beperkingen	Enkele beperkte verwijzingen in de strategie, maar in het gedeelte over toegankelijkheid wordt niet ingegaan op onzichtbare beperkingen
Niet juridisch bindend	Niet aangepakt
Rechtvacuüm op het gebied van bescherming tegen discriminatie op grond van beperking	Lopende kwestie, aangezien vooruitgang afhangt van de vaststelling van relevante wetgeving
Gebrek aan specifieke indicatoren om de uitvoering te beoordelen	Indicatoren worden momenteel ontwikkeld
Geen verband tussen EU-financiering en de strategie en geen specifiek budget voor de uitvoering van de strategie	Niet aangepakt (zie de paragrafen 43-45).
Geen herziening van bestaande relevante wetgeving	Niet aangepakt (zie de paragrafen 46-47).
Acties rond arbeidsparticipatie ontoereikend om de arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking aan te pakken	Aanvullende acties worden uitgevoerd, waaronder vlaggenschipinitiatief 5 inzake het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap
Ongelijke kennis over vraagstukken inzake personen met een beperking op het institutionele niveau van de EU	Regelmatige bijeenkomsten en gedachtewisselingen; Commissie heeft HR-strategie vastgesteld om diversiteit en inclusie te bevorderen
Geen monitoringkader	Monitoringkader gepubliceerd in mei 2022

Bron: Analyse door de ERK van de strategieën 2010-2020 en 2021-2030, gebaseerd op de evaluatie van de Europese strategie inzake handicaps 2010-2020, SWD(2020) 289.

42 In het algemeen heeft de Commissie de strategie 2021-2030 zo ontworpen dat de meeste tekortkomingen die voor de strategie 2010-2020 waren vastgesteld, worden aangepakt. Een aantal belangrijke kwesties blijven echter onopgelost. Uit onze analyse bleek ook dat de strategie 2021-2030 overeenstemt met het Verdrag en nieuwe acties omvat, waaronder zeven vlaggenschipinitiatieven. Voor slechts de helft van de acties is echter een einddatum vastgesteld, hetgeen gevolgen kan hebben voor het toezicht op de daadwerkelijke uitvoering ervan.

Het verband tussen de doelstellingen van de strategie 2021-2030 en de EU-financieringsprogramma's blijft zwak

43 In de strategie 2021-2030 worden verschillende EU-financieringsprogramma's vermeld die lidstaten kunnen gebruiken om de uitvoering ervan in de programmaperiode 2021-2027 te ondersteunen (zie paragraaf 17). Sommige van deze programma's bevatten eisen in verband met de uitvoering van het Verdrag, met betrekking tot toegankelijkheid of de afwezigheid van discriminatie van personen met een beperking.

44 Dit geldt met name voor het ESF+ en het EFRO, maar ook voor Erasmus+ en het CERV-programma. React-EU (een initiatief dat voorzag in een aanvulling op de cohesiebeleidsprogramma's voor 2014-2020 tot eind 2022) vermeldt personen met een beperking enkel in verband met sociale diensten van algemeen belang. De RRF, die voorziet in financiering voor de periode 2021-2026, maakt geen melding van dergelijke vereisten, maar neemt "kansarme groepen" en "kwetsbare personen" op in het toepassingsgebied van de ondersteunde acties.

45 Niet alle de in de strategie 2021-2030 genoemde EU-financieringsprogramma's voor 2021-2027 beschikken over specifieke middelen om de doelstellingen van de strategie te verwezenlijken. Dit is ook aangemerkt als een tekortkoming van de strategie 2010-2020.

Tot dusver heeft de Commissie nog niet alle relevante EU-wetgeving herzien om na te gaan of die in overeenstemming is met het Verdrag

46 In de slotopmerkingen van de VN van 2015⁴¹ werd de EU aanbevolen haar wetgeving ingrijpend en uitgebreid te herzien om deze volledig in overeenstemming te brengen met het Verdrag. De noodzaak van een dergelijke herziening werd ook vermeld in de adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement over een recente ontwerpresolutie van het Europees Parlement⁴². Het EGF noemde in zijn schaduwverslag aan de VN⁴³ twee voorbeelden van wetgeving die moet worden herzien, beide in verband met vervoer⁴⁴. Tot dusver is de EU-wetgeving echter niet grondig getoetst om verenigbaarheid met het Verdrag te waarborgen.

47 In ons vorige verslag hebben wij aangegeven dat het waarborgen van kwalitatieve raadplegingen een uitdaging is voor de Commissie⁴⁵. In november 2021 heeft de Commissie haar richtsnoeren voor betere regelgeving⁴⁶ en de bijbehorende toolbox⁴⁷ geactualiseerd en daarin raadplegingen over aspecten van beperkingen opgenomen, met name tool 29 (grondrechten) en tool 30 (arbeidsparticipatie, arbeidsomstandigheden, inkomensverdeling, sociale bescherming en inclusie). Beide tools benadrukken de noodzaak van effectbeoordelingen om negatieve gevolgen voor specifieke groepen zoals personen met een beperking te voorkomen.

⁴¹ Verenigde Naties, *Concluding observations on the initial report of the European Union: Committee on the Rights of Persons with Disabilities*.

⁴² [2022/2026\(INI\)](#).

⁴³ EGF, *Alternative report for the second review of the EU by the CRPD Committee*, februari 2022.

⁴⁴ [Verordening \(EG\) Nr. 1107/2006](#) en [Verordening \(EU\) Nr. 1300/2014](#).

⁴⁵ [Analyse 02/2020](#) "Wetgeven in de Europese Unie: de balans na bijna 20 jaar betere regelgeving".

⁴⁶ Better Regulation Guidelines, [SWD\(2021\) 305](#).

⁴⁷ Europese Commissie, [Better Regulation Toolbox](#), 2023.

Het vastlopen van twee wetgevingskwesties belemmert de voortgang van belangrijke elementen in de strategie 2021-2030

48 In de strategie 2021-2030 wordt erkend dat de EU-wetgeving een leemte vertoont wat betreft de waarborging van gelijke behandeling van personen met een beperking op het gebied van sociale bescherming, gezondheidszorg, onderwijs en toegang tot goederen en diensten, waaronder huisvesting. Alleen op het gebied van arbeidsparticipatie biedt de richtlijn voor gelijke behandeling in arbeid en beroep⁴⁸ een EU-rechtsgrondslag voor de bestrijding van discriminatie op grond van een beperking. In de strategie 2021-2030 worden de lidstaten in grote lijnen opgeroepen om de aanneming mogelijk te maken van het voorstel van de Commissie voor een richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling op de bovengenoemde gebieden (de zogenoemde richtlijn inzake gelijke behandeling). De aanneming van deze voorgestelde wettekst door de Raad blijft onzeker en er is geen tijdschema aangegeven.

49 Wat toegankelijkheid betreft, was de aanneming van de Europese toegankelijkheidswet⁴⁹ in 2019 een belangrijke stap om de toegang van personen met een beperking tot producten en diensten te vergemakkelijken door belemmeringen weg te nemen die door verschillende regels in de lidstaten zijn ontstaan. Krachtens de wet moesten de lidstaten deze uiterlijk op 28 juni 2022 in nationaal recht omzetten. 24 van de 27 lidstaten ontvingen echter een ingebrekestelling wegens niet-mededeling van hun omzettingsmaatregelen. De drie lidstaten die in 2023 maatregelen hadden medegedeeld, Denemarken, Italië en Estland, ontvingen ook een ingebrekestelling wegens onvolledige omzetting⁵⁰.

50 Aangezien de toegankelijkheid van producten en diensten een voorwaarde is voor participatie in de samenleving op voet van gelijkheid met anderen, kan elke vertraging bij de uitvoering van deze wetgeving negatieve gevolgen hebben voor de gelijkheid van personen met een beperking. Bovendien bepaalt de toegankelijkheidswet dat de lidstaten zelf mogen bepalen of de gebouwde omgeving

⁴⁸ [Richtlijn 2000/78/EG van de Raad.](#)

⁴⁹ [Richtlijn \(EU\) 2019/882.](#)

⁵⁰ Europese Commissie, *Infringements decisions. Non-transposition of EU legislation: Commission takes action to ensure complete and timely transposition of EU directives*, 20 juli 2022.

voldoet aan de toegankelijkheidseisen⁵¹. Volgens het EGF⁵² volstaat dit niet om een geharmoniseerde aanpak van de toegankelijkheid van de gebouwde omgeving voor personen met een beperking in de hele EU te waarborgen.

De gecontroleerde vlaggenschipinitiatieven van de strategie 2021-2030 boeken vooruitgang, maar de impact ervan kan nog niet worden beoordeeld

51 Wij hebben drie vlaggenschipinitiatieven geanalyseerd die reeds zijn voltooid of tegen eind 2023 moeten zijn voltooid:

- o vlaggenschipinitiatief 2: om de invoering voor te stellen van een Europese gehandicaptenkaart die in alle lidstaten wordt erkend (paragrafen [52-56](#));
- o vlaggenschipinitiatief 5: om een pakket te presenteren ter verbetering van de situatie op de arbeidsmarkt van personen met een beperking, dat de lidstaten zal ondersteunen bij de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren via het Europees Semester (paragrafen [57-60](#));
- o vlaggenschipinitiatief 7: om, teneinde het goede voorbeeld te geven, een vernieuwde personeelsstrategie van de Commissie aan te nemen met acties ter bevordering van diversiteit en inclusie van personen met een beperking (paragrafen [61-69](#)).

Uitrol van de Europese gehandicaptenkaart: de doeltreffendheid hangt af van het toepassingsgebied en de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus

52 In de strategie 2021-2030 wordt de invoering van de Europese gehandicaptenkaart tegen eind 2023 voorgesteld als een van de vlaggenschipinitiatieven (zie [bijlage](#)). Bovendien is deze actie als wetgevingsvoorstel opgenomen in het werkprogramma van de Commissie voor 2023. Het initiatief bouwt voort op de resultaten van een proefproject dat in de periode 2016-2018 is uitgevoerd ter ondersteuning van de vrijwillige wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de sectoren vrije tijd, cultuur, sport en vervoer in de acht deelnemende lidstaten.

⁵¹ Artikel 4, lid 4, van [Richtlijn \(EU\) 2019/882](#).

⁵² EGF, [Alternative report for the second review of the EU by the CRPD Committee](#), februari 2022.

Een soortgelijk initiatief betreffende de EU-parkeerkaart voor personen met een handicap wordt sinds 1998 met succes uitgevoerd⁵³.

53 In mei 2021 publiceerde de Commissie een studie⁵⁴ waarin de uitvoering van het proefproject in het algemeen als positief werd beoordeeld. De studie wees echter ook op een aantal tekortkomingen, zoals het feit dat:

- de deelname van de lidstaten en de dienstverleners vrijwillig was;
- de lidstaten zelf konden beslissen tot welke van de vier sectoren de voordelen zich uitstrekten; alleen cultuur en vrije tijd vielen in alle acht lidstaten onder de regeling;
- er geen gecentraliseerd controlesysteem werd opgezet voor het werkelijke gebruik van de kaart, zodat de analyse grotendeels berustte op informatie uit enquêtes;
- de criteria om voor de kaart in aanmerking te komen per lidstaat verschilt, aangezien de lidstaten zelf hun criteria kunnen vaststellen.

54 In november 2022 publiceerde het Europees Parlement een studie⁵⁵ waarin de huidige situatie met betrekking tot de wederzijdse erkenning van de status van personen met een beperking wordt beschreven en die een aantal van de aan het Europees Parlement gerichte relevante verzoekschriften bevat. In die studie worden ook enkele mogelijke manieren verkend om te komen tot een wederzijdse erkenning door middel van stappen zoals de ontwikkeling van een gemeenschappelijke basisnorm voor de beoordeling van een beperking (zie de paragrafen [26-29](#)).

55 De Commissie stelt tegen de zomer van 2023 een effectbeoordeling op waarin de verschillende opties voor de uitvoering van de gehandicaptenkaart worden beschreven, waaronder een rechtshandeling. Op basis van deze beoordeling is de Commissie voornemens een formeel wetgevingsvoorstel in te dienen.

⁵³ Aanbeveling van de Raad inzake een parkeerkaart voor mensen met een handicap, zoals gewijzigd bij [Aanbeveling 98/376/EG](#) van de Raad van 3 maart 2008.

⁵⁴ Europese Commissie, *Study assessing the implementation of the pilot action on the EU Disability Card and associated benefits*, eindverslag, 2021.

⁵⁵ Europees Parlement, *Disability assessment, mutual recognition and the EU Disability Card*, november 2022.

56 Wij beschouwen de invoering van deze kaart als een stap in de richting van de wederzijdse erkenning van personen met een beperking, hetgeen hun vrij verkeer in de EU zal vergemakkelijken. De doeltreffendheid ervan zal echter afhangen van het vastgelegde toepassingsgebied en kan worden belemmerd door de mogelijke asymmetrieën in de beoordeling van de beperkingscriteria die de verschillende lidstaten op basis van hun nationale bevoegdheid op dit gebied hebben geselecteerd.

Werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap: een stap in de goede richting, maar te vroeg om de effecten te zien

57 De arbeidsparticipatieachterstand van personen met een beperking in de EU is op ongeveer hetzelfde niveau gebleven sinds 2014, het jaar waarin de metingen begonnen (zie paragraaf **05**). Om deze situatie aan te pakken lanceerde de Commissie in september 2022 het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap⁵⁶, een van de vlaggenschipinitiatieven van de strategie 2021-2030, om deze situatie te verhelpen. In de mededeling staat dat de arbeidsparticipatie van personen met een beperking omhoog, en de arbeidsparticipatieachterstand van personen met een beperking omlaag moet om de EU-kerndoelen van de Europese pijler van sociale rechten te halen. De relevante kerndoelen op EU-niveau, die tegen 2030 moeten worden bereikt, zijn een daling met minstens 15 miljoen van het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting wordt bedreigd, een arbeidsparticipatie van minstens 78 % van de personen in de leeftijdsgroep 20-64, en minstens 60 % van alle volwassenen moet jaarlijks een opleiding volgen.

58 Het voorgestelde pakket omvat zes actiegebieden (alle zes met specifieke resultaten):

- de capaciteit van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening en integratie versterken;
- aanwervingsperspectieven door positieve actie te bevorderen en stereotypen te bestrijden;
- zorgen voor redelijke aanpassingen om tegemoet te komen aan de behoeften van personen met een beperking op het werk;
- personen met een beperking aan het werk houden;

⁵⁶ Joint Commission Services — Disability Platform Paper, *Package to improve labour market outcomes of persons with disabilities (Disability Employment Package – “employment package”)*.

- beroepsrehabilitatieregelingen waarborgen in geval van ziekte of ongeval, en
- kwaliteitsbanen in sociale werkvoorzieningen en trajecten naar de open arbeidsmarkt verkennen.

59 Eind februari 2023 had de Commissie echter alleen de toolkit voor de versterking van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening ter verbetering van de situatie op de arbeidsmarkt van personen met een beperking aangenomen. De Commissie verwacht dat andere instrumenten in de loop van 2023 klaar zullen zijn. De Commissie vraagt de lidstaten ook om in de strategie 2021-2030 streefcijfers te stellen om de arbeidsparticipatiekloof tussen personen met en zonder beperking te verkleinen.

60 Wij beschouwen het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap als een stap in de goede richting die de hardnekkige arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking kan helpen aanpakken. Zolang er geen andere instrumenten klaar zijn en de praktische toepassing ervan niet van start gaat, kunnen de potentiële effecten van het pakket op de arbeidsparticipatiekloof echter niet worden beoordeeld.

Het goede voorbeeld geven: als werkgevers tonen de EU-instellingen ambitie bij het bevorderen van de inclusie van personen met een beperking, maar de aangetoonde resultaten zijn beperkt

61 In de strategie 2021-2030 heeft de Commissie zich ertoe verbonden het goede voorbeeld te geven met betrekking tot de gelijkheid van personen met een beperking en heeft zij de andere EU-instellingen opgeroepen dit voorbeeld te volgen. Daartoe behoorde het vlaggenschipinitiatief van een vernieuwde personeelsstrategie, die in april 2022 werd aangenomen⁵⁷.

62 Het personeel van de EU-instellingen komt uit alle 27 lidstaten en de arbeidsvoorwaarden worden geregeld door het “statuut” van de EU-ambtenaren en andere personeelsleden⁵⁸. Bovendien kunnen de EU-instellingen hun eigen systeem voor de erkenning van een beperking opzetten.

⁵⁷ Communication to the Commission — A new Human Resources Strategy for the Commission, [C\(2022\) 2229](#).

⁵⁸ [Verordening No. 31 \(E. E. G.\), 11 \(E. G. A.\)](#).

63 Om aanvullende informatie te verkrijgen over de maatregelen die de Commissie en sommige andere EU-instellingen nemen om de gelijkheid van personen met een beperking te bevorderen, hebben wij deze instellingen verzocht een vragenlijst in te vullen die betrekking heeft op verschillende potentiële actiegebieden (zie paragraaf 22).

64 Uit de antwoorden blijkt dat alle bevraagde EU-instellingen voortdurend maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat hun gebouwen toegankelijk zijn voor burgers en werknemers met een beperking. Voor nieuwe gebouwen hebben de instellingen in de planningsfase rekening gehouden met toegankelijkheid. Toegankelijkheidsproblemen komen vaker voor bij oudere gebouwen, zoals gebouwen in Brussel die ten tijde van hun aankoop voldeden aan de relevante Belgische wetgeving maar die nu meer werk vereisen om aan de EU-normen voor toegankelijkheid te voldoen. Inzake digitale toegankelijkheid nemen alle vijf bevraagde EU-instellingen maatregelen om hun digitale omgeving toegankelijker te maken door middel van actieplannen of diverse andere initiatieven.

65 Drie van de vijf bevraagde instellingen (Raad, Commissie en Rekenkamer) verklaarden dat een gebrek aan gegevens over werknemers met een beperking een van de belangrijkste belemmeringen was voor het waarborgen van goede arbeidsomstandigheden voor het personeel. Volgens de regels die van toepassing zijn op werkgelegenheid bij de EU-instellingen worden met name de personeelsdiensten niet ingelicht over de beperkingen van werknemers, tenzij de betrokken werknemer deze informatie uit eigen beweging verstrekt. Bovendien zijn alle verstrekte gegevens onderworpen aan de regels inzake gegevensbescherming.

66 Wij hebben vastgesteld dat de EU-instellingen gegevens konden verzamelen over het aantal aanvragen voor redelijke aanpassingen om tegemoet te komen aan de behoeften van personen met een beperking. Deze aanvragen geven echter geen volledig beeld van het aantal personen met een beperking dat voor de instellingen werkt, aangezien niet alle personen met een beperking redelijke aanpassingen nodig hebben. Redelijke aanpassingen aan de behoeften kunnen ook worden aangevraagd voor tijdelijke gezondheidsproblemen. Om dit probleem te ondervangen hadden twee van de vijf bevraagde instellingen (Raad en Commissie) reeds vrijwillige personeelsenquêtes gehouden en waren twee andere instellingen (Parlement en Rekenkamer) voornemens dit in de nabije toekomst te doen. De Commissie ondervroeg haar eigen personeel samen met het personeel van de uitvoerende agentschappen en de Europese Dienst voor extern optreden, en ontving ongeveer 10 000 antwoorden (wat overeenkomt met een responspercentage van 22 %). Van de

respondenten beschouwde 4,4 % zich als persoon met een beperking; 6,4 % antwoordde dat zij zorg droegen voor een persoon ten laste met een beperking⁵⁹.

67 In totaal hadden de bevraagde EU-instellingen in 2022 ongeveer 4 000 stagiairs in dienst, maar het aantal stagiairs met een beperking is onbekend. Uit onze analyse bleek ook dat drie van de vijf bevraagde instellingen een programma voor positieve actie hadden opgezet (maatregelen gericht op specifieke groepen om de nadelen die zij ondervinden bij de concurrentie met andere sollicitanten tot een minimum te beperken) en dat een andere instelling overwoog een dergelijk programma op te zetten (zie [tabel 3](#)). Wij hebben echter ook geconstateerd dat deze programma's voor positieve actie meestal gericht waren op stagiairs. Stagiairs met een beperking kunnen ook deelnemen aan open stageprogramma's. Slechts één instelling (het Parlement) voert momenteel een programma voor positieve actie voor arbeidscontractanten uit.

Tabel 3 — Programma's voor positieve actie en bijbehorende doelstellingen in de vijf EU-instellingen

Instelling	Stagiairs met een beperking (per jaar)	Arbeidscontractanten met een beperking
Europees Parlement	Ongeveer dertig (ongeveer 15 tweemaal per jaar)	In 2022 was voor zeven personen met een beperking financiering beschikbaar (zes aangeworven)
Raad van de Europese Unie	Zes (drie, twee keer per jaar)	Overwogen actieplan
Europese Commissie	Geen actieplan aanwezig	Geen actieplan aanwezig
Hof van Justitie van de Europese Unie	Overwogen actieplan	Geen actieplan aanwezig
Europese Rekenkamer	Ten minste één per jaar	Geen actieplan aanwezig

Bron: ERK, op basis van het controlewerk.

⁵⁹ Europese Commissie, *Survey on diversity, inclusion and respect at the workplace, report of the results* (enquête uitgevoerd in maart 2021).

68 De EU-instellingen werven vast personeel aan op basis van de resultaten van door het Europees Bureau voor personeelsselectie (EPSO) georganiseerde vergelijkende onderzoeken. Op verzoek biedt EPSO redelijke aanpassingen aan de behoeften van kandidaten met een beperking, op basis van een medische verklaring of advies van een specialist. Geslaagde kandidaten worden op reservelijsten voor vaste betrekkingen geplaatst. EPSO controleert echter niet of succesvolle kandidaten met een beperking daadwerkelijk in dienst treden bij de EU-instellingen, aangezien de aanwervingsfase geen deel uitmaakt van het mandaat van EPSO.

69 De Commissie begrotingscontrole van het Europees Parlement heeft bij de instellingen en organen van de EU geïnformeerd naar hun arbeidsparticipatie van personen met een beperking en heeft daarmee de noodzaak van rapportage⁶⁰ geïllustreerd. In deze bevraging hebben de EU-instellingen ons geen vergelijkbare gegevens verstrekt over de arbeidsparticipatie van personen met een beperking. Zij vergelijken hun interne cijfers niet met vergelijkbare informatie op EU-niveau.

De Commissie beschikt slechts over beperkte gegevens over hoeveel EU-middelen worden toegewezen aan maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking

70 Wat betreft de beschikbare EU-financiering, met inbegrip van tijdelijke steunmaatregelen (CRII/CRII+ en React-EU), hebben wij beoordeeld of:

- dankzij de monitoring kon worden bepaald hoe de EU-financiering bijdraagt tot de verbetering van het leven van personen met een beperking;
- EU-financiering voor personen met een beperking zou kunnen worden vastgesteld, en
- de horizontale randvoorwaarde die verwijst naar de uitvoering van het Verdrag en de aanbevelingen van het Europees Semester ertoe heeft bijgedragen dat beter op de behoeften van personen met een beperking wordt ingespeeld.

⁶⁰ Bijvoorbeeld [2021 Discharge Questionnaire to the European Court of Justice](#), vraag 22.

Het monitoringkader voor beide programmaperioden maakt het niet mogelijk te beoordelen of de EU-financiering bijdraagt tot de verbetering van de situatie van personen met een beperking

71 De Commissie beschikt niet over informatie over de feitelijke financiering van specifieke acties ten behoeve van personen met een beperking, aangezien er geen overeenkomstige uitgavencategorie bestaat. Wij hebben vastgesteld dat dit zowel voor het ESF als voor de EU-noodmaatregelen (CRII/CRII+ en React-EU) het geval was en dat dit voor de programmaperiode 2021-2027 niet zal veranderen.

72 De EU-wetgeving voorziet in een gemeenschappelijke outputindicator die verwijst naar “deelnemers met een beperking”⁶¹. Lidstaten moeten jaarlijks verslag uitbrengen over deze indicator. Voor de programmaperiode 2014-2020 waren de lidstaten niet verplicht streefcijfers vast te stellen voor het aantal deelnemers met een handicap dat zij wilden bereiken. In de programmaperiode 2021-2027 zijn zij daar evenmin toe verplicht.

73 Dankzij de indicator kan het aantal personen met een handicap die EU-steun hebben genoten worden ingeschat. De Commissie kan de indicator echter niet gebruiken om vast te stellen hoeveel EU-middelen zijn uitgetrokken voor personen met een beperking. Voor deze doelgroep is geen gemeenschappelijke resultaatindicator gespecificeerd. Bijgevolg zal het monitoringsysteem niet de nodige informatie verschaffen over de vraag of de lidstaten voldoende inspanningen hebben geleverd om personen met een beperking te bereiken.

74 In de programmaperiode 2014-2020 is in het kader van het ESF in totaal 100 miljard EUR aan de lidstaten toegewezen via thematische doelstelling 8 (“bevordering van duurzame en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit”), doelstelling 9 (“bevordering van sociale inclusie en bestrijding van armoede en discriminatie”) en doelstelling 10 (“investering in onderwijs, opleiding en beroepsopleiding voor vaardigheden en een leven lang leren”). Maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking hadden in het kader van alle drie de thematische doelstellingen kunnen worden gefinancierd, maar er zijn geen specifieke gegevens over de financiering van dergelijke maatregelen.

⁶¹ Verordening (EU) nr. 1304/2013 en Verordening (EU) 2021/1057.

75 Er is meer informatie over hoeveel personen met een beperking in de programmaperiode 2014-2020 ESF-steun hebben genoten. Volgens de gemeenschappelijke outputindicator “deelnemers met een handicap” hadden de ESF-maatregelen eind 2021 in totaal 3,6 miljoen deelnemers in de hele EU bereikt⁶².

Kader 2 bevat meer gedetailleerde informatie over de vier bezochte lidstaten.

Kader 2

Voorbeelden van ESF-programma’s betreffende personen met een beperking in de bezochte lidstaten (één per lidstaat)

Nederland: actieve inclusie om de kansen op werk te vergroten, gericht op het tegengaan van jeugdwerkloosheid en het vergroten van de inzetbaarheid voor iedereen die niet gemakkelijk toegang heeft tot de arbeidsmarkt, onder wie personen met een beperking. Deelnemers met een beperking: 225 126.

Spanje: integratietrajecten om personen met een beperking te helpen toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt, samen met gesubsidieerde socialezekerheidsbijdragen voor personen met een beperking via speciale arbeidsbureaus. Deelnemers met een beperking (operationeel programma “sociale inclusie”): 421 063.

Zweden: inclusie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, verwerving van vaardigheden en kwalificaties voor iedereen die moeilijk toegang heeft tot de arbeidsmarkt, onder wie personen met een beperking. Deelnemers met een beperking: 50 287.

Roemenië: maatregelen met betrekking tot personen met een beperking omvatten deinstitutionalisering, verstrekking van hulpmiddelen, opleiding en werkgelegenheid. Deelnemers met een beperking (operationeel programma “menselijk kapitaal”): 13 670.

Bron: ERK, op basis van de controlewerkzaamheden en het Open Data Platform <https://cohesiondata.ec.europa.eu/> (per februari 2023).

⁶² *Europese structuur- en investeringsfondsen, Samenvattend verslag van 2022 over de jaarlijkse uitvoeringsverslagen van de programma’s voor de periode 2014-2020, COM(2023) 39 final.*

76 In reactie op de COVID-19-pandemie die in maart 2020 begon, heeft de Commissie maatregelen ingevoerd om de flexibiliteit van de financiering te vergroten (CRII, gevolgd door CRII+)⁶³ en aanvullende financiering verstrekt aan programma's voor 2014-2020 (React-EU)⁶⁴ uit NextGenerationEU⁶⁵. In de interne richtsnoeren van de Commissie aan de lidstaten over het gebruik van de noodfondsen worden personen met een beperking genoemd bij de voorbeelden van maatregelen die via de noodmechanismen kunnen worden gefinancierd. Hoewel personen met een beperking onevenredig zwaar door de pandemie werden getroffen (zie de voorbeelden in [kader 3](#)), worden ze slechts genoemd als een van de kwetsbare/kansarme groepen.

Kader 3

Voorbeelden van problemen waarmee personen met een beperking in de bezochte lidstaten tijdens de COVID-19-pandemie werden geconfronteerd

In **Nederland** werden de belangrijkste negatieve gevolgen voor personen met een beperking veroorzaakt door de beslissing om toegang van bezoekers tot verzorgingstehuizen en instellingen te voorkomen en om dagverblijven voor volwassenen en kinderen met een beperking te sluiten.

In **Spanje** heeft de pandemie vele sociale, onderwijs- en arbeidsvoorzieningsdiensten voor personen met een beperking beperkt, en bij de planning van maatregelen ter bestrijding van de pandemie werd niet altijd rekening gehouden met deze personen.

Zweden heeft tijdens de pandemie geen nationale lockdown ingevoerd, maar in bepaalde provincies en/of gemeenten werden lokale lockdowns opgelegd. Dit beperkte soms de toegang tot gezondheidszorg en dagelijkse activiteiten voor personen met een beperking.

Bron: ERK, op basis van het controlewerk.

⁶³ Verordening (EU) 2020/460.

⁶⁴ Verordening (EU) 2020/2221.

⁶⁵ Verordening (EU) 2020/2094.

77 De Commissie heeft de gevolgen van COVID-19 voor personen met een beperking later tijdens de pandemie (2021) beoordeeld in het kader van het Europees Semester. In het samenvattend verslag van de Commissie⁶⁶ wordt een aantal kwesties belicht:

- o onevenredig veel sterfgevallen in vergelijking met personen zonder beperking, hoewel er zeer weinig uitgesplitste gegevens waren over COVID-19-sterfgevallen onder personen met een beperking;
- o isolatie en segregatie onder personen met een beperking in instellingen als gevolg van COVID-19-beperkingen, als gevolg van bezoekverboden en annulering van activiteiten, waarbij ook personen met een beperking in de gemeenschap werden getroffen;
- o beperkte toegang tot gezondheidszorg, rehabilitatie en revalidatie als gevolg van de sluiting van veel “niet-essentiële” diensten;
- o opschorting of beperking van sociale diensten en steun in veel gevallen, en
- o online-onderwijs, dat kinderen met een beperking waarschijnlijk voor bijzondere uitdagingen heeft gesteld.

De horizontale randvoorwaarde en de aanbevelingen van het Europees Semester op de financiering van maatregelen voor personen met een beperking voor 2021-2027 kunnen een beperkt effect hebben

Het risico bestaat dat het effect van de horizontale randvoorwaarde beperkt zal zijn

78 Net als in de programmaperiode 2014-2020 bevat de verordening gemeenschappelijke bepalingen (GB-verordening) voor 2021-2027⁶⁷ voorwaarden waaraan de door de EU gefinancierde programma’s moeten voldoen. Deze staan bekend als randvoorwaarden en kunnen horizontaal (van toepassing op alle specifieke doelstellingen) of thematisch zijn. Een van de horizontale randvoorwaarden (horizontal enabling conditions, HEC) heeft betrekking op de uitvoering en toepassing van het Verdrag, waarbij een verband wordt gelegd tussen de desbetreffende EU-financiering en het Verdrag.

⁶⁶ Europese Commissie, *COVID-19 and people with disabilities in Europe — Assessing the impact of the crisis and informing disability-inclusive next steps*, 2021.

⁶⁷ Verordening (EU) 2021/1060.

79 Voor de specifieke HEC moeten de lidstaten beschikken over nationale kaders om de uitvoering van het Verdrag te waarborgen, waaronder:

- o doelstellingen met meetbare doelen en mechanismen voor gegevensverzameling en toezicht;
- o regelingen om ervoor te zorgen dat het beleid, de wetgeving en de normen inzake toegankelijkheid naar behoren tot uiting komen bij de voorbereiding en uitvoering van de programma's, en
- o regelingen voor rapportage aan het toezichtcomité over gevallen van niet-naleving van het Verdrag door met EU-middelen gesteunde operaties en over klachten met betrekking tot het Verdrag die zijn ingediend overeenkomstig de regelingen die zijn getroffen krachtens artikel 69, lid 7, van de GB-verordening.

80 Aan deze HEC moet gedurende de gehele programmaperiode 2021-2027 consequent worden voldaan, anders zal de Commissie de uitgaven in verband met de betrokken specifieke doelstelling niet vergoeden. Dit is een vooruitgang ten opzichte van de programmaperiode 2014-2020⁶⁸, toen de relevante voorwaarde (ex-antevoorwaarde) alleen vereiste dat er voldoende administratieve capaciteit was om het Verdrag uit te voeren en toe te passen, en de Commissie alleen aan het begin van de programmaperiode controleerde of aan de voorwaarden was voldaan.

81 Wij merkten echter op dat de beoordeling door de Commissie van de naleving van de HEC beperkt bleef tot een controle of de nationale strategieën of actieplannen meetbare doelstellingen bevatten. De Commissie is niet wettelijk verplicht na te gaan of de doelstellingen daadwerkelijk worden bereikt. Dit betekent dat deze HEC eerder een administratieve vereiste is voor het verkrijgen van EU-financiering dan een instrument om ervoor te zorgen dat de financiering beter gericht wordt.

In de aanbevelingen van het Europees Semester wordt slechts in beperkte mate aandacht besteed aan personen met een beperking

82 Volgens de regels voor de programmaperiode 2021-2027⁶⁹ moeten de lidstaten de via het Europees Semester vastgestelde uitdagingen prioriteren en passende middelen aan de aanpak van deze uitdagingen toewijzen. Deze vereiste is echter van

⁶⁸ Verordening (EU) nr. 1303/2013.

⁶⁹ Verordening (EU) 2021/1057.

beperkt belang voor de financiering van maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking in de EU.

83 Uit onze analyse blijkt dat in de mededeling “2022 European Semester — Spring Package Communication” slechts tweemaal melding wordt gemaakt van personen met een handicap, eenmaal in de context van groepen die onevenredig zwaar zijn getroffen door COVID-19 en eenmaal in de context van het vergroten van de arbeidsmarktparticipatie. In geen van de landspecifieke aanbevelingen (LSA’s voor 2020 of 2022 die via het Europees Semester zijn geformuleerd, werd expliciet verwezen naar personen met een beperking, ondanks de onevenredige gevolgen van COVID-19 voor deze groep. In de LSA voor 2020 werd niet verwezen naar kansarme groepen (waaronder personen met een handicap zouden kunnen vallen). Slechts vier lidstaten ontvingen een aanbeveling over kansarme groepen via de LSA voor 2022. Tegelijkertijd kregen 26 van de 27 lidstaten een identieke aanbeveling over kwetsbare groepen in verband met energieprijsstijgingen.

84 Uit onze analyse bleek ook dat verwijzingen naar personen met een handicap in de landverslagen meestal zeer breed en algemeen zijn, en bijvoorbeeld verwijzen naar de arbeidsparticipatieachterstand van personen met een handicap of het risico op armoede en de noodzaak van maatregelen. De nationale hervormingsprogramma’s in de vier bezochte lidstaten verwezen wel naar geplande acties ter verbetering van de situatie van personen met een handicap, maar in verschillende mate. De verwijzingen naar personen met een handicap in de partnerschapsovereenkomsten en ontwerpprogramma’s van de vier bezochte lidstaten kwamen in grote lijnen overeen met de kwesties die tijdens het Europees Semester aan het licht waren gekomen. Aangezien dit het geval was, hadden de opmerkingen van de Commissie over de partnerschapsovereenkomsten en -programma’s voor 2021-2027 voornamelijk betrekking op de opnemings van horizontale beginselen van non-discriminatie en toegankelijkheid.

85 Voor de programmaperiode 2021-2027 nam van de vier tijdens de controle bezochte lidstaten enkel Roemenië een specifieke prioriteit voor personen met een beperking op. De acties in het ontwerpprogramma “Inclusie” voor 2021-2027 zijn grotendeels gericht op de verbetering van de diensten voor personen met een beperking en op ondersteunende technologieën, besluitvormingsdiensten en werkgelegenheidsacties. In Zweden is het nationale ESF+-programma gericht op werkzoekenden die moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt, onder wie personen met een beperking. Zowel Nederland als Spanje zullen soortgelijke maatregelen ter ondersteuning van personen met een beperking blijven uitvoeren als in de programmaperiode 2014-2020.

Conclusies en aanbevelingen

86 In het algemeen concluderen wij dat het praktische effect van het EU-optreden op de situatie van personen met een beperking in de lidstaten beperkt is gebleven. De afgelopen jaren is er in de hele EU geen significante verbetering geweest in de arbeidsparticipatiekloof voor personen met een beperking of het risico op armoede voor personen met een beperking, twee van de essentiële indicatoren inzake gelijkheid die op EU-niveau beschikbaar zijn.

87 Wat de beschikbare gegevens over personen met een beperking betreft, hebben wij de verschillen in de criteria voor de beoordeling van de gehandicaptenstatus tussen de lidstaten (en regio's) aangemerkt als een belangrijke kwestie, waardoor de Commissie geen goed overzicht heeft (zie paragraaf [26](#)).

88 De beoordeling van een beperking hangt af van de interpretatie en de toepassing van de criteria door de centrale of gedecentraliseerde autoriteiten in de lidstaten. Op EU-niveau zijn de enige vergelijkbare gegevens over de situatie van personen met een beperking gebaseerd op enquêtes waarin de deelnemers zelf hun gehandicaptenstatus aangeven. We hebben in deze enquêtes tekortkomingen vastgesteld op het gebied van granulariteit, dekking en frequentie. Derhalve kunnen deze gegevens niet altijd worden aangesloten met de door de lidstaten verzamelde administratieve gegevens, hetgeen vergelijkingen tussen landen in de EU bemoeilijkt. Deze verschillen in gegevens kunnen de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de EU ondermijnen. Als gevolg daarvan kunnen personen met een beperking die naar een andere lidstaat reizen of voor werk, studies of andere redenen verhuizen, met een grotere administratieve last worden geconfronteerd dan onderdanen van die lidstaat. De Commissie heeft het EU-beleid op dit gebied uitgestippeld om de rechten van personen met een beperking te beschermen. Vergelijkbare informatie van hoge kwaliteit van de lidstaten is essentieel voor het toezicht op het EU-beleid dat gelijke rechten voor personen met een beperking waarborgt (zie de paragrafen [26-34](#)). Derhalve bevelen wij het volgende aan:

Aanbeveling 1 — Verkrijg meer vergelijkbare gegevens in de hele EU

De Commissie moet meer vergelijkbare gegevens verkrijgen over de situatie van personen met een beperking wat betreft dekking, granulariteit en frequentie als een van de grondslagen voor het meten van het effect en de doeltreffendheid van het EU-beleid ter waarborging van gelijke rechten voor personen met een beperking.

Streefdatum voor uitvoering: eind 2025.

89 In 2010 heeft de Commissie de Europese strategie inzake handicaps voor 2010-2020 gelanceerd, die tot doel heeft de sociale inclusie en het welzijn van personen met een beperking te verbeteren en hen in staat te stellen hun rechten volledig uit te oefenen. Deze strategie vertaalde een aantal bepalingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking naar de EU-context en stelde maatregelen voor ter ondersteuning van personen met een beperking op acht prioritaire gebieden: toegankelijkheid, participatie, gelijkheid, werkgelegenheid, onderwijs en opleiding, sociale bescherming, gezondheid en externe actie (zie paragraaf [40](#)).

90 De EU-strategie inzake handicaps 2021-2030 behandelt de meeste tekortkomingen van de vorige strategie. Wij hebben vastgesteld dat deze strookt met het Verdrag en nieuwe acties omvat, waaronder zeven vlaggenschipinitiatieven. Voor slechts de helft van de acties is echter een einddatum vastgesteld, hetgeen gevolgen kan hebben voor het toezicht op de daadwerkelijke uitvoering. Daarnaast blijven enkele belangrijke kwesties die ten minste gedeeltelijk onder de bevoegdheid van de Commissie vallen, onopgelost. Het verband tussen de strategie 2021-2030 en de EU-financiering is nog steeds zwak, en de Commissie heeft nog niet alle relevante EU-wetgeving herzien om na te gaan of deze in overeenstemming is met het Verdrag. Het uitblijven van de richtlijn inzake gelijke behandeling en de trage omzetting van de Europese toegankelijkheidswet in de lidstaten belemmeren de vooruitgang bij de verwezenlijking van belangrijke elementen van de strategie 2021-2030 (zie de paragrafen [41-50](#)). Derhalve bevelen wij het volgende aan:

Aanbeveling 2 — Boek vooruitgang bij de herziening en aanneming van relevante EU-wetgeving om de naleving van het Verdrag te waarborgen

De Commissie moet:

- a) de voor de strategie 2021-2030 relevante EU-wetgeving geleidelijk herzien om na te gaan of deze in overeenstemming is met het Verdrag, en
- b) passende maatregelen nemen om de Raad te ondersteunen bij de aanneming van de richtlijn inzake gelijke behandeling.

Streefdatum voor de uitvoering: eind 2030 (einde van de huidige strategie) voor de herziening van de relevante EU-wetgeving in verband met het Verdrag; en eind 2024 voor de maatregelen met betrekking tot de aanneming van de richtlijn inzake gelijke behandeling.

91 Om de arbeidsparticipatiekloof van personen met een beperking te helpen aanpakken, zijn in de strategie 2021-2030 een aantal maatregelen aangekondigd in het kader van het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap, maar het effect daarvan kan nog niet worden beoordeeld. Voorts wordt in de strategie 2021-2030, als stap naar wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de hele EU, voorgesteld een Europese gehandicaptenkaart in te voeren. De doeltreffendheid ervan zal echter afhangen van het vastgelegde toepassingsgebied. Wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus zou bijdragen tot een onbelemmerd verkeer van personen met een beperking in de EU (zie de paragrafen [52-60](#)). Derhalve bevelen wij het volgende aan:

Aanbeveling 3 — Streef naar wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus

De Commissie moet met de lidstaten werken aan de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus in de EU (voor korte verblijven in de EU-lidstaten), met inachtneming van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel.

Streefdatum voor uitvoering: eind 2025.

92 De Commissie is een ambitieuze verbintenis aangegaan: zij wil het goede voorbeeld geven op het gebied van toegankelijkheid voor en werkgelegenheid voor personen met een handicap en heeft andere EU-instellingen opgeroepen soortgelijke inspanningen te leveren. Op basis van de beschikbare gegevens kan echter nog niet worden beoordeeld of de EU-instellingen hun ambities ten aanzien van de opname van personen met een beperking in hun personeelsbestand hebben verwezenlijkt (zie de paragrafen [61-69](#)). Derhalve bevelen wij het volgende aan:

Aanbeveling 4 — Meet en rapporteer de vooruitgang bij de werkgelegenheid van personen met een beperking in de EU-instellingen

De EU-instellingen moeten het goede voorbeeld geven en:

- a) de vooruitgang bij de opname van personen met een beperking in hun personeelsbestand meten en
- b) regelmatig (bij voorkeur om de twee jaar) verslag uitbrengen over de vorderingen met volledige inachtneming van de regels inzake gegevensbescherming, door hun eigen gegevens te vergelijken met vergelijkbare informatie op EU-niveau, en waar mogelijk ook op het niveau van de lidstaten.

Streefdatum voor uitvoering: eind 2025.

93 Noch het EU-financieringskader voor 2014-2020, noch dat voor 2021-2027 voorziet in een specifieke uitgavencategorie voor steun aan personen met een beperking. Dit betekent ook dat het monitoringkader van de Commissie niet bedoeld is om informatie te verstrekken over de mate waarin de EU-financiering bijdraagt tot de verbetering van de situatie van personen met een beperking. Ondertussen voorziet de EU-wetgeving voor beide door deze controle bestreken perioden in een gemeenschappelijke outputindicator die verwijst naar “deelnemers met een handicap”. Er is echter geen gemeenschappelijke resultaatindicator die aangeeft hoe de EU-financiering de situatie van personen met een beperking heeft verbeterd (zie de paragrafen [71-77](#)).

94 Bij de programmering van de fondsen voor het cohesiebeleid 2021-2027 moeten de lidstaten voldoen aan eisen zoals de horizontale randvoorwaarde inzake de uitvoering van het Verdrag en aanbevelingen van het Europees Semester. Wij constateerden dat het effect van beide instrumenten op een betere afstemming van de EU-financiering op de behoeften van personen met een beperking in de bezochte lidstaten beperkt kan zijn doordat zij onvoldoende aandacht krijgen (zie de paragrafen [78-85](#)).

Dit verslag werd door kamer II, onder leiding van mevrouw Annemie Turtelboom, lid van de Rekenkamer, vastgesteld te Luxemburg op haar vergadering van 28 juni 2023.

Voor de Rekenkamer

Tony Murphy
President

Bijlage

Vlaggenschipinitiatieven in de strategie 2021-2030 en hun status

	Vlaggenschipinitiatief	Timing	Status
1	Een Europees informatiecentrum AccessibleEU opzetten om de samenhang in het toegankelijkheidsbeleid te vergroten en de toegang tot relevante kennis te vergemakkelijken.	2022	De Commissie heeft het contract ondertekend voor het AccessibleEU-centrum, dat de voorbereidende werkzaamheden heeft gestart en verschillende presentaties en evenementen heeft georganiseerd. De Commissie pleegt ook overleg over een ontwerpnormalisatiemandaat om normen te ontwikkelen voor producten en diensten voor de uitvoering van de Europese toegankelijkheidswet.
2	De invoering van een Europese gehandicaptenkaart voorstellen die in alle lidstaten moet worden erkend.	2023	De Commissie heeft hierover gesprekken aangeknoopt met de lidstaten en maatschappelijke organisaties. Deze actie is als wetgevingsvoorstel opgenomen in het werkprogramma van de Commissie voor 2023.
3	Richtsnoeren voor de lidstaten opstellen waarin wordt aanbevolen verbeteringen aan te brengen op het gebied van zelfstandig wonen en inclusie van personen met een beperking in de gemeenschap.	2023	De Commissie voert voorbereidende werkzaamheden uit, zoals overleg met de lidstaten en relevante organisaties die personen met een beperking vertegenwoordigen.
4	Een Europees kwaliteitskader voor sociale diensten van topkwaliteit opstellen voor personen met een beperking.	2024	Op te starten.

	Vlaggenschipinitiatief	Timing	Status
5	Een pakket voorstellen ter verbetering van de situatie op de arbeidsmarkt voor personen met een beperking dat de lidstaten zal ondersteunen bij de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren via het Europees Semester.	2022	Voltooid. Het werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap werd gepubliceerd.
6	Het Gehandicaptenplatform oprichten, met deelname van de nationale contactpunten, organisaties die personen met een beperking vertegenwoordigen en de Commissie, ter ondersteuning van de uitvoering van de strategie 2021-2030 en de nationale strategieën voor personen met een beperking.	2021	Voltooid. Het Gehandicaptenplatform is opgericht in oktober 2021 en de eerste vergadering vond plaats op 15 december 2021.
7	Een vernieuwde personeelsstrategie van de Commissie aannemen, met inbegrip van acties ter bevordering van diversiteit en inclusie van personen met een beperking.	2022	Voltooid. De strategie werd in april 2022 gepubliceerd.

Bron: ERK, op basis van het monitoringkader van de Commissie.

Afkortingen

CRII/CRII+: Investeringsinitiatief Coronavirusrespons

EGF: Europees Gehandicaptenforum

EPSO: Europees Bureau voor personeelsselectie

ESF: Europees Sociaal Fonds

ESF+: Europees Sociaal Fonds Plus

Eurofound: Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden

FRA: Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten

HEC: horizontale randvoorwaarde (horizontal enabling condition)

LSA: landspecifieke aanbeveling

React-EU: herstelbijstand voor cohesie en de regio's van Europa

Woordenlijst

Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten: EU-agentschap dat de rechten, waarden en vrijheden waarborgt die zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de EU.

Duurzameontwikkelingsdoelstellingen: in 2015 heeft de VN haar Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling aangenomen, die vervolgens door alle EU-lidstaten is bekrachtigd. In de duurzameontwikkelingsdoelstellingen worden personen met een handicap expliciet vermeld (doelstelling 4 over onderwijs, doelstelling 8 over groei en werkgelegenheid, doelstelling 10 over gelijkheid, doelstelling 11 over de toegankelijkheid van menselijke nederzettingen en doelstelling 17 over de verzameling van gegevens). Andere doelstellingen hebben betrekking op personen in kwetsbare situaties, een begrip dat ook personen met een beperking omvat.

Europees Semester: jaarlijkse cyclus die een kader biedt voor de coördinatie van het economisch beleid van de EU-lidstaten en voor de monitoring van de vooruitgang.

Europese pijler van sociale rechten: kader om EU-burgers nieuwe en doeltreffendere sociale rechten te verlenen.

Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden: EU-agentschap dat informatie, advies en expertise verstrekt over sociale, werkgelegenheids- en werkgerelateerde kwesties.

Habilitatie: proces om personen met een beperking te helpen bij het verwerven of verbeteren van vaardigheden en functioneren voor het dagelijks leven.

Landspecifieke aanbevelingen: jaarlijkse richtsnoeren die de Commissie in het kader van het Europees Semester aan individuele lidstaten verstrekt voor hun macro-economisch, budgettair en structureel beleid.

Operationeel programma: het basiskader voor de uitvoering van door de EU gefinancierde cohesieprojecten in een bepaalde periode, dat berust op de prioriteiten en doelstellingen die zijn vastgesteld in partnerschapsovereenkomsten tussen de Commissie en afzonderlijke lidstaten.

Outputindicator: meetbare variabele die informatie verschaft om de producten of prestaties van een project te beoordelen.

Resultaatindicator: waarden die worden gebruikt om de resultaten van ondersteunde projecten of de op het niveau van het operationele programma bereikte resultaten te meten.

Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap:

in 2007 heeft de EU het Verdrag ondertekend, dat in januari 2011 in werking is getreden. Het Verdrag is een internationaal juridisch bindend instrument dat minimumnormen vaststelt voor de rechten van personen met een handicap. 22 van de 27 lidstaten hebben ook het Facultatief Protocol bij het Verdrag bekrachtigd, dat voorziet in een individuele klachtenregeling. De EU als zodanig heeft het niet bekrachtigd.

Antwoorden van het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie, de Europese Commissie en het Hof van Justitie van de Europese Unie

<https://www.eca.europa.eu/nl/publications/sr-2023-20>

Tijdlijn

<https://www.eca.europa.eu/nl/publications/sr-2023-20>

Controleteam

In de speciale verslagen van de ERK worden de resultaten van haar controles van EU-beleid en -programma's of beheer kwesties met betrekking tot specifieke begrotingsterreinen uiteengezet. Bij haar selectie en opzet van deze controletaken zorgt de ERK ervoor dat deze een maximale impact hebben door rekening te houden met de risico's voor de doelmatigheid of de naleving, de omvang van de betrokken inkomsten of uitgaven, de verwachte ontwikkelingen alsmede de politieke en publieke belangstelling.

Deze doelmatigheidscontrole werd verricht door controlekamer II "Investeringen ten behoeve van cohesie, groei en inclusie", die onder leiding staat van ERK-lid Annemie Turtelboom. De controle werd geleid door ERK-lid Stef Blok, ondersteund door Johan Adriaan Lok, kabinetschef, en Laurence Szwajkajzer, kabinetsattaché; Pietro Puricella en Maria Eulàlia Reverté I Casas, hoofdmanagers; Aleksandra Klis-Lemieszonek, taakleider; Luis de la Fuente Layos, adjunct-taakleider, en Marjeta Leskovar en Nils Odins, auditors. Iulia-Mihaela Vlădoianu verleende taalkundige ondersteuning. Olga Ioannidou, ERK-functionaris voor diversiteit en inclusie, verleende ondersteuning op het gebied van gelijkheids- en inclusiekwesties.

Van links naar rechts: Iulia-Mihaela Vlădoianu, Luis de la Fuente Layos, Laurence Szwajkajzer, Johan Adriaan Lok, Aleksandra Klis-Lemieszonek, Stef Blok, Maria Eulàlia Reverté I Casas, Pietro Puricella, Marjeta Leskovar.

AUTEURSRECHT

© Europese Unie, 2023

Het beleid van de Europese Rekenkamer (ERK) inzake hergebruik is uiteengezet in [Besluit nr. 6-2019 van de ERK](#) over het opendatabeleid en het hergebruik van documenten.

Tenzij anders aangegeven (bijv. in afzonderlijke auteursrechtelijke mededelingen), wordt voor inhoud van de ERK die eigendom is van de EU een licentie verleend in het kader van de [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)-licentie](#). Als algemene regel geldt derhalve dat hergebruik is toegestaan mits de bron correct wordt vermeld en eventuele wijzigingen worden aangegeven. De hergebruiker van ERK-inhoud mag de oorspronkelijke betekenis of boodschap niet wijzigen. De ERK is niet aansprakelijk voor mogelijke gevolgen van hergebruik.

Aanvullende toestemming moet worden verkregen indien specifieke inhoud personen herkenbaar in beeld brengt, bijvoorbeeld op foto's van personeelsleden van de ERK, of werken van derden bevat.

Indien dergelijke toestemming wordt verkregen, wordt de bovengenoemde algemene toestemming opgeheven en zullen beperkingen van het gebruik daarin duidelijk worden aangegeven.

Wilt u inhoud gebruiken of reproduceren die geen eigendom van de EU is, dan dient u de auteursrechthebbende mogelijk rechtstreeks om toestemming te vragen.

Software of documenten waarop industriële-eigendomsrechten rusten, zoals octrooien, handelsmerken, geregistreerde ontwerpen, logo's en namen, zijn uitgesloten van het beleid van de ERK inzake hergebruik.

De groep institutionele websites van de Europese Unie met de domeinnaam "europa.eu" bevat links naar sites van derden. Aangezien de ERK geen controle heeft over deze sites, wordt u aangeraden kennis te nemen van hun privacy- en auteursrechtbeleid.

Gebruik van het ERK-logo

Het logo van de ERK mag niet worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van de ERK.

HTML	ISBN 978-92-849-0691-8	ISSN 1977-575X	doi: 10.2865/432058	QJ-AB-23-020-NL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-0256-9	ISSN 1977-575X	doi: 10.2865/16639	QJ-AB-23-020-NL-N

Ongeveer een kwart van de EU-burgers heeft zelf aangegeven een beperking te hebben. Om de lidstaten te helpen bij het bieden van ondersteuning heeft de EU strategieën voor personen met een beperking aangenomen. Wij zijn nagegaan of de Commissie doeltreffende maatregelen heeft genomen om personen met een beperking te ondersteunen. Het effect van het EU-optreden op dit gebied is beperkt en de sleutelindicatoren zijn niet significant verbeterd. De criteria voor de gehandicaptenstatus verschillen per lidstaat en de statistische gegevens zijn niet vergelijkbaar, hetgeen wederzijdse erkenning kan ondermijnen. In de strategie 2021-2030 zijn doelstellingen vastgesteld, maar sommige kwesties blijven onopgelost en uit het monitoringsysteem blijkt niet hoe EU-financiering helpt het leven van personen met een beperking te verbeteren. Wij bevelen de Commissie aan meer vergelijkbare gegevens te verkrijgen, te werken aan de wederzijdse erkenning van de gehandicaptenstatus en de EU-wetgeving te toetsen aan het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Wij bevelen ook aan dat de EU-instellingen de vooruitgang meten die zij boeken bij het opnemen van personen met een beperking in hun personeelsbestand.

Speciaal verslag van de ERK, uitgebracht krachtens artikel 287, lid 4, tweede alinea, VWEU.

EUROPESE
REKENKAMER

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

EUROPESE REKENKAMER
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Inlichtingen: eca.europa.eu/nl/contact
Website: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors